

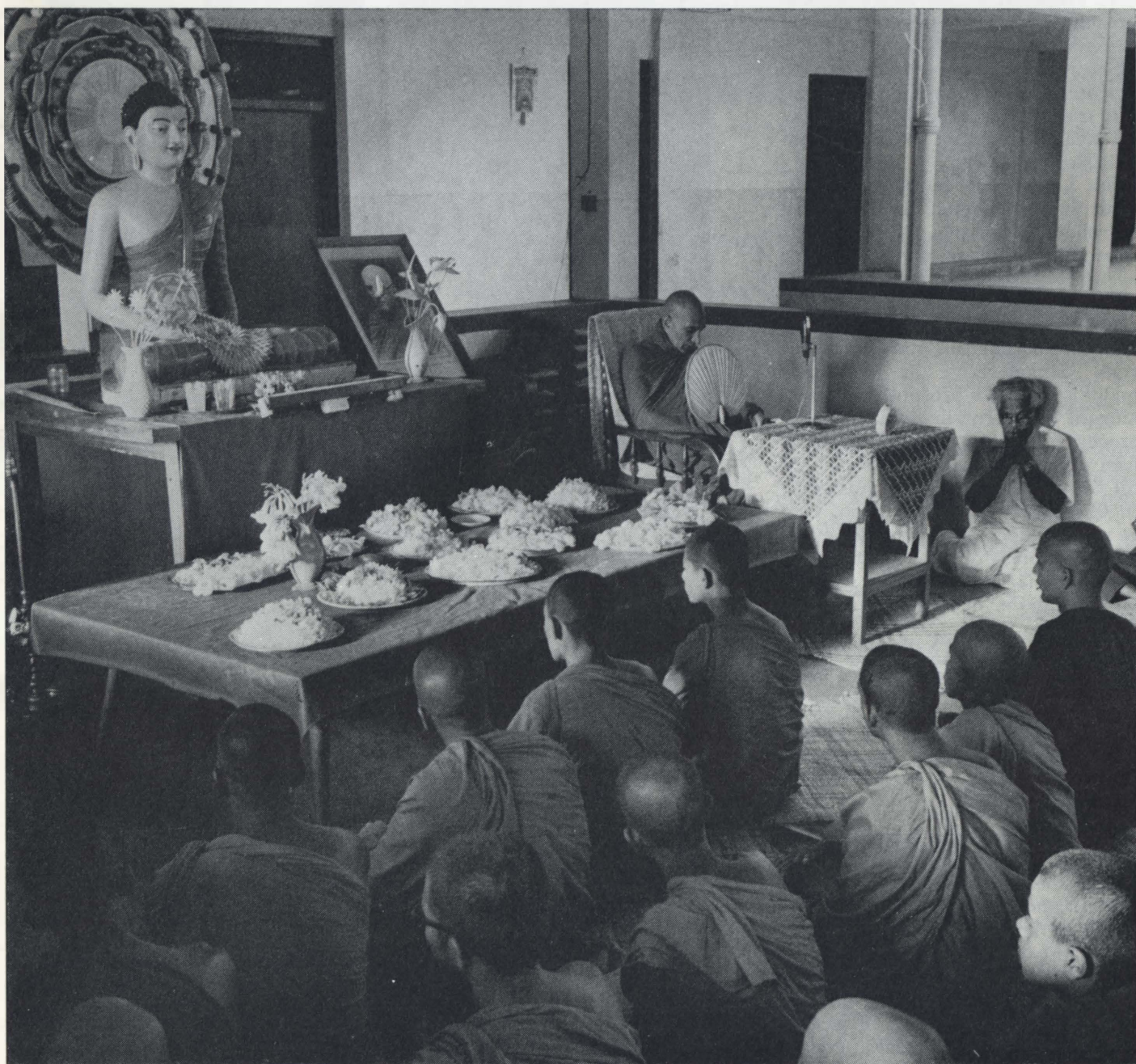
SÖKAREN

Kjell Jonsson

NR10

1975

LÖSNUMMERPRIS 4:50 inkl. moms

Tempeltjänst, med recitation, i munkklostret i Maharagama, Sri Lanka. Gåvorna som ligger på bordet består av blomsterblad, men kan även vara frukt och ris. Se sidan 2! (Foto: Rein Vålme.)

SRI LANKA

- buddhistisk söndagsskola och religionsblandning

Reportage: STURE GUSTAFSON text

REIN VÄLME bild

Redan på Bandaranaike Airport, Sri Lankas internationella flygplats, gör sig buddhismen påmind; en i brandgult draperad munk säljer litteratur om den åttafaldiga vägen och om fred på jorden. Men i bussen till hotellet i Negombo ser man många madonnabilder och upplysta helgon, och man möter människor på väg till kvällsmässorna i de fönsterlösa katolska kyrkorna.

Sri Lanka, där buddhismen officiellt är statsreligion, är egentligen en religiös provkarta. På ön, som är mindre än Götaland men där det bor nästan 14 miljoner människor, finns nästan alla världens religioner representerade. Veddafolket, landets urinvånare, har sin naturfolksreligion. Singaleserna är mestadels buddhister, ca 70 procent av befolkningen. Tamilerna är hinduer, ca 18 procent. Morerna, som härstammar från arabiska handelsmän som kom till ön på medeltiden, är muslimer, ca 6 procent av befolkningen. Och de sk burghers, ättlingar efter europeiska kolonisatörer, är kristna. Naturligtvis har också en del singaleser och tamiler övergått till kristendomen.

På ön finns också en judisk minoritet. Och de flesta kyrkor, samfund och sekter har verksamhet här; från grekisk-ortodoxa till Jehovas vittnen.

Religionsblandning

Religionerna lever sida vid sida i en till synes fullständig harmoni. Men religionerna har också påverkat varandra. Man kan tala om verklig religionsblandning.

Den buddhism man möter är inte alls så entydig och ren som man hade väntat sig efter att ha läst om buddhismen i västerländska böcker. Buddhisterna går gärna till hindutemplen och offrar till deras gudar. Buddhas roll för de troende är ibland ganska oklar: hos somliga har han vissa kristna drag. Och på

Munkklostret Bikkhu Training Center i Maharagama. Munkarna utspisas. De får inte själva laga sin mat, utan är beroende av gåvor från allmänheten. Men de behöver inte svälta, ty alltid kommer någon till klostret och ger dem mat.

många buddhisters altare finns också plats för hindugudar.

Det som är vallfartsmål för en religions anhängare blir det lätt för de andras också. På Adam's Peak t ex, ett av Ceylons högsta berg på 2.243 m, tror sig muslimerna se Adams fotspår, de kristna aposteln Tomas fotavtryck, buddhisterna Buddhas och hinduerna guden Shivas spår.

Kristen offrar åt hindugud i buddhisttempel

Ett annat exempel är vår chaufför. Han var kristen. Men efter bara några miles resa stannade han och offrade en kokosnöt vid ett hindutempel. När vi sedan efter många dagars resa kom till Kataragama, en verkligt synkretistisk vallfartsort, tog han ett rituellt bad i floden på

hinduiskt vis, gjorde en vacker blomsteruppsats och gick med den till ett buddhistiskt tempel där han offrade den åt en hinduisk gud. — Att detta var något anmärkningsvärt hade han svårt att förstå.

Minst påverkade av andra religioner tycks muslimerna vara. De vänder sig mot Mecka och försäkrar att Allah är en.

Den rena buddhismen finns i klostren

Vi for till ett munkkloster i Maharagama, en förort till huvudstaden Colombo, för att möta den rena buddhismen i funktion.

I klostret fanns ett 70-tal munkar, de flesta påfallande unga. Vid vårt besök fanns här också några unga pojkar som ännu inte blivit munkar, utan levde som noviser, fortfarande med orakade huvuden.

Här framstod theravadabuddhismen som mest äkta. Här levde man efter de stränga klosterreglerna. Här visste man var religionsgränserna gick. Här sökte man också missionera.

Buddhistisk söndagsskola

Munkarna i Maharagama var också centrum för en omfattande buddhistisk aktivitet i själva staden. På klosterområdet samlades varje söndag hundratals barn till söndagsskola.

Barnen kommer uppklädda i sina vita söndagskläder redan före åtta på morgonen. I de stora öppna lekationshyddorna gör de i ordning vackra blomsteruppsatser och girlander. Och i procession tågar de till dagoban som pryds med deras blommar.

Medan skuggorna hastigt krymper och hettan gör sig påmind, mediterar de en stund framför buddhabilden. En av klostrets munkar leder samlingen. Tillsammans med honom läser de hyllningar till Buddha och upprepar tänkespråk från de heliga skrifterna.

Sträng disciplin

Även om söndagsskolan är en helt frivillig undervisning, så håller lärarna en hård disciplin bland eleverna. De har långa hemläxor varje gång. Den som inte hänger med blir "kvarsittare", d v s får inte flytta upp i högre klass.

Ouppmärksamma elever tillrättas visat eller blir utkörda. I deras söndagsskolböcker för lärarna in såväl kunskaper som uppförande.

Söndagsskollärarna är hela oavlö-

Den kristne chauffören offrar till en hindugud i ett buddhisttempel i Katragama.

nade, men staten bekostar elevernas läromedel.

I småklasserna berättar lärarna för barnen om Buddha och hans liv. Det hela presenteras nästan i sagoform. Samtidigt präntar man in de buddhistiska levnadsreglerna, särskilt då respekten för livet i alla dess former.

De äldre eleverna undervisas också i pali, det språk på vilket Tripitaka — buddhismens heliga skrift — är avfattad och som används i recitationerna. Men på "högstadiet" är det oftast akademiker som undervisar, inte sällan också klostrets munkar.

Söndagsskolan varar hela förmiddagen. Först när solen står i zenit, får eleverna söndagsfritt. — Söndagen är officiellt fridag i Sri Lanka precis som poyadagarna, d v s fullmånadagarna, som ju är buddhistisk helg.

Att inte arbeta

Munkarna i klostret hade ingenting emot att bli fotograferade, inte ens under meditation. Men en kall hand sattes upp mot objektivet om fotografen försökte fånga dem i praktiskt arbete.

— Vi vill inte bli fotograferade under kroppsarbete, sa en av munkarna. En sådan bild kan missuppfattas. Vi munkar ska meditera och studera och få vårt uppehåll genom att tigga. Vi ska inte genom ar-

bete tjäna pengar.

Självklart har också buddhistmunkarna en del praktiska sysslor att sköta. Huset där de bor måste ju hållas i ordning, trädgården ansas och kläder tvättas. Men detta är nödvändigheter som egentligen är störande moment i deras kontemplation.

Någon matlagning sysslar de inte med. De lever helt av det som människor kommer till dem med, och som de kan tigga ihop själva.

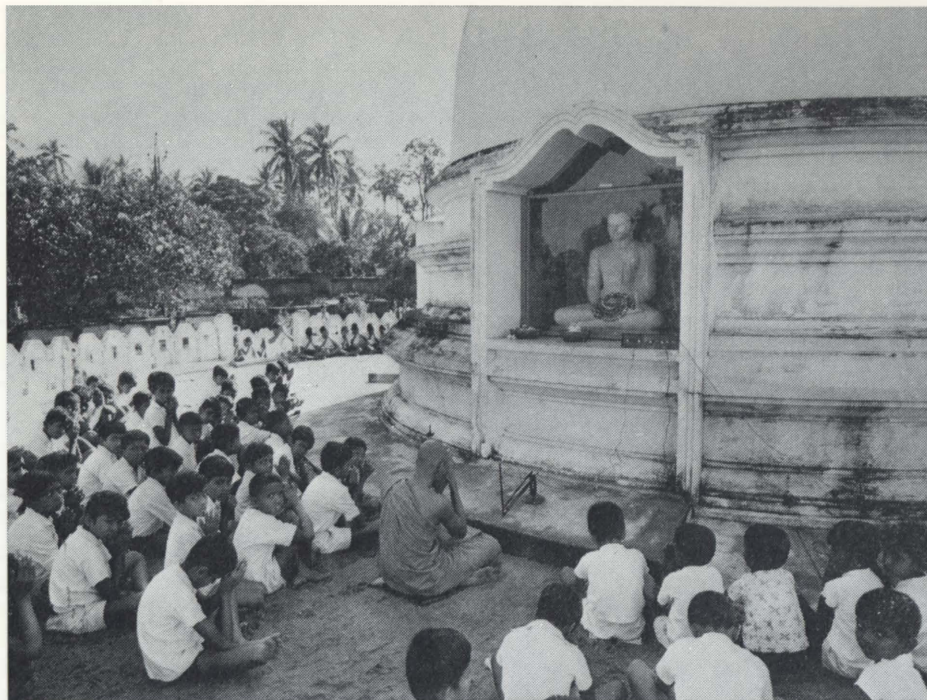
— Vi har aldrig hittills varit utan mat för dagen, säger en av munkarna. Visserligen äter vi bara två gånger om dagen, på morgonen och mitt på dagen. Men alltid har människor kommit till oss med vad vi behöver.

Att ge munkarna gåvor är en hederssak för buddhisterna. Och därför ger man också munkarna mycket mat och god mat, m a o det bästa huset förmår.

Munken en vördad person

Munken, som lever ett asketiskt liv — han fastar, han mediterar, han avhåller sig från alla njutningar och nöjen etc — är en vördad man i Sri Lanka. Man reser sig för honom på bussen. Man knäfaller för honom när man ger honom en gåva. Man lyssnar till honom när han undervisar.

Buddhistmunkarna vördas därför att de står nirvana nära. Enligt theravadabuddhismen är det bara

Söndagsskola. En munk leder meditationen. T. h. tiggarmunk. Paraply, som skyddar mot såväl regn som sol, är en av de få ägodelar som dessa munkar får ha.

munklivet som kan leda till att återfödelsens kretslopp bryts, menar man i Sri Lanka.

Munken lever också helt och fullt efter de buddhistiska träningsreglerna, vilket i praktiken innebär ett nästan helt avståndstagande från vardagslivet.

I personliga samtal med munkarna erkänner de att klosterlivet är svårt många gånger. För unga män är kanske den fullständiga sexuella avhållsamheten mest besvärande.

Fungerar som präster

Munkarna fungerar ungefär som prästerna. De undervisar, de predikar, de deltar i bröllop och begravningar, de går till sjukhusen som tröstare etc. Dessutom är de lärda; det vet vad Buddha har sagt och vad som står i Tripitakan, en skrift som är mångdubbelt mer omfattande än Bibeln.

I klostren får munkarna undervisning. Det finns speciellt uppgjorda studieplaner som de ska följa.

Precis som när det gäller prästerskapet, rekryteras munkarna från samhällets övre skikt. Ytterst få kommer från slummen.

Spänningar och harmoni

Ytligt betraktat lever de olika religionerna sida vid sida i Sri Lanka i största harmoni. Toleransen mot olikfärgade är stor. Och man är inte främmande för synkretism

heller.

Men under ytan möter man en hel del spänningar. Dessa beror nu inte så mycket på religiösa motsättningar som politiska och etniska.

Sri Lanka Freedom Party (SLFP), som med jämna mellanrum växlat makten med United National Party (UNP), har alltid slagit an nationalistiska och buddhistiska övertoner både i valkampanjer och i politiska manifest. SLFP, lett av SWRD Bandaranaike, den nuvarande premiärministerns make, har alltid hävdat att buddhismen borde vara Sri Lankas statsideologi och singalesiska eller sinhala, som det också kallas, landets officiella språk.

Detta har lett till helt onödiga motsättningar mellan singaleser och tamiler. Självfallet har tamilerna med alla till buds stående medel kämpat emot alla strävanden i den vägen — dock med klen resultat. Ty sinhala är det språk som idag talas i parlamentet och i domstolarna.

Spänningen mellan de båda folkgrupperna ledde 1958 till våldshandlingar. Singalesiska affärer och bostadshus i områden med tamilsk majoritet brändes och plundrades. Och i singalesiska områden förekom klappjakt på tamiler.

1959, då Bandaranaike modifierat sin språklag från 1956, mördades han av en buddhistmunk.

Buddhismen statsreligion

Bandaranaike var själv från början kristen. Han övergick sedan till buddhismen, och blev en mycket hängiven beännare av sin nya religion.

För sin politik sökte han stöd bland Ceylons buddhister, ett stöd som han också fick. Buddhistmunkarna predikade i andan av SLFP:s partiprogram för ett vidgat buddhistiskt inflytande över samhället.

Införandet av buddhismen som statsreligion möttes självklart också med undran och oro från de kristna kyrkorna, främst då den katolska, som tidigare haft en stor del av undervisningen i landet i sin hand. När skolorna skulle förstatligas vägrade katolska kyrkan att lämna ifrån sig undervisningen. Präster och lärare ockuperade skollokaler och en öppen konflikt mellan kyrkan och staten var ytterst nära. Först efter utländsk medling löstes situationen.

Buddhisterna upplever självfallet inte att dagens situation är problematisk ur religionsfrihetssynpunkt. Det gör dock katolikerna, som gärna tar tillfället i akt och anklagar staten för att på ett otillbörligt sätt gynna buddhismen, t ex genom stöd till buddhistisk undervisning och till munkväsendet.

Anm. Sture Gustafson är journalist och knuten till TRU:s handikappred.

HARE-KRISHNA-RÖRELSEN

Av Sten Rodhe

De orangeklädda munkarna med huvudena rakade så när som på en hårtofs börjar synas alltmer i Sverige. De säljer sina skrifter lite varstans. Mest aktiva är de i Stockholm, där de har en central på Grevgatan och där man ibland kan träffa dem t. ex. på Sergels torg.

Hare-Krishna-rörelsen är indisk så tillvida som den bygger sin livssyn på indiska skrifter. Som en stor föregångare räknar den Caitanya, som levde i Bengalen på 1500-talet

och som tidigare blivit uppmärksam i Sverige främst genom författaren Walther Eidlitz. Eidlitz publicerade 1968 i Stockholm en tjock avhandling på tyska med titeln "Krsna-Caitanya, sein Leben und seine Lehre".

Den i Sverige aktuella Hare-Krishna-rörelsen är emellertid av amerikanskt ursprung. Den startades 1965 i New York såsom "The International Society for Krishna Consciousness" av den från Indien

inflyttade Swami Prabhupada, eller fulligare "His Divine Grace A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada".

Prabhupada föddes i Calcutta 1896 och är alltså nu nära 80 år gammal. Rörelsen förefaller för närvarande vara mest spridd i Kalifornien, där den har sitt högkvarter i Los Angeles. Men man rapporterar 34 centra på olika håll i USA, fler än någon annanstans i världen. I Europa uppges 11 centra, medan det t. ex. i Indien bara finns sex.

Prabhupada framträder i enlighet med indisk guru- (eller acarya-) tradition med krav på absolut auktoritet. Han menar sig företräda rätt lärotradition från de gudomliga Veda-skrifterna och avvisar med förakt andra skolor och tolkningar än sin egen. I Veda-skrifterna anses Gud (Krishna) själv tala, och de sägs ha blivit utformade för över 5000 år sedan. Det gäller inte bara själva Veda, där Upanishaderna är den viktigaste delen, utan också skrifter som anges som Vedas följskrifter, sammanfattande och förklarande: Vedanta Sutra, Srimad Bhagavatam, Bhagavad Gita. Det kan nämnas, att religionsvetenskaplig forskning, som inte intresserar Hare-Krishna-rörelsen, daterar dessa skrifter tillkomst till olika perioder i Indiens historia. Bhagavad Gita anses ha tillkommit för ca 2000 år sedan, inte för 5000 år sedan.

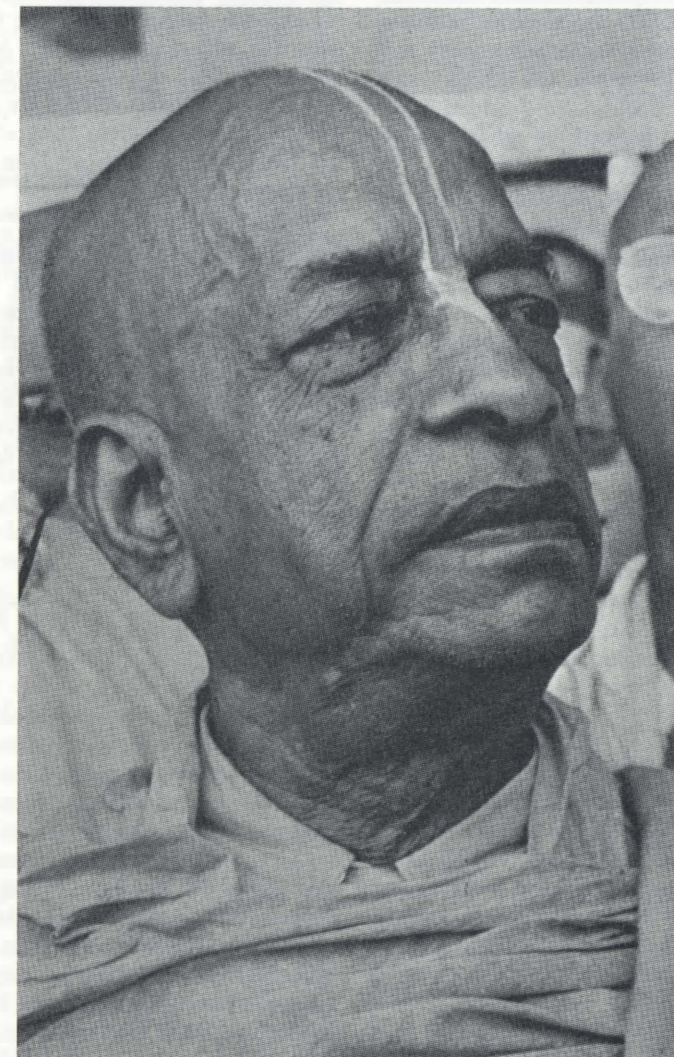
Skrifter

I USA har Hare-Krishna-rörelsen utgivit en mängd skrifter. I regel är det fråga om föreläsningar, som hållits av ledaren. Man kan prenumerera på kassetter, så att man förlöpande kan få del av vad Prabhupada säger.

Endast en mindre del har hittills översatts till svenska. Översättningarna är ofta fulmtigt gjorda, och tryckfelen är många.

Följande skrifter har från rörelsens svenska centrum införskaffats av Sökaren:

Krsna, all glädjes källa. 1973.

A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada. (Foto ur rörelsens tidskrift "Back to Godhead".)

En liten grupp Krishnadyrkare i närheten av Sergels Torg i Stockholm. (Foto: Rein Vålme.)

Krsna-medvetande — det högsta yoga-systemet. 1 uppl. 1974. 2 uppl. 1975.

Bhakti — den fulländade vetenskapen. 1974.

Sri Isopanisad. 1975.

Back to Godhead — Hare Krsna-rörelsens tidskrift. Svensk utgåva; utan datering men numret rapporterar från våren 1975.

Som innehavare av copyright anges genomgående "The Bhaktivedanta Book Trust" i New York, Los Angeles, London, Bombay, Hamburg, Stockholm.

En Hare-Krishna-fest

I San Francisco hade jag tillfälle att en julsöndag 1975 vara med om en stor Hare-Krishna-fest, Jagannath-festen. Den hölls i Golden Gate Park och pågick i två dagar.

På väg till festen mötte min fru och jag en ung amerikanska och frågade hur vi skulle gå. Hon såg ut att komma från festen, eftersom hon var klädd i indisk sari. Hon blev förtjust över att vi ville gå dit och beskrev vägen. "Thank you for coming", sa hon, när hon dansade vidare, och kysste min fru på kinden, strålade av entusiasm.

Vi fann snart den stora gräsplanen, där några tusen människor var församlade. En del hade kommit med bussar märkta "Hare Krishna". Vi såg också en skåpbil märkt "World Samkirtana Party". "Samkirtana" kan översättas med "all-sång": det viktigaste av allt är att sjunga sången (den stora mantran) Hare Krishna. Hela texten stod mål på skåpbilen: "Hare Krsna, Hare Krsna, Krsna Krsna, Hare Hare, Hare Rama, Hare Rama, Rama Ra-

ma, Hare Hare". Ledarens fullständiga namn hade också målats på bilen.

Mest syntes dock de tre väldiga, höga gudavagnarna, som hade dragits dit i festprocessionen efter indisk förebild. På vagnarnas balkonger satt enstaka människor och mediterade. Vid sidan av de tre vagnarna såg vi bl. a. en mindre vagn med några kvinnliga gestalter — Krishnas följeslagare.

På gräsplanen myllrade det av folk i alla åldrar. Där fanns familjer med barn. Där fanns också orangeklädda munkar med eller utan orangefärgade pilgrimsstavar. Många barn hade ballonger med texten "Jagannath Hare Krishna Festival". Det fanns stånd, där man kunde köpa gudabilder, böcker, tidskriften "Back To Godhead" (med bilder från föregående års fest) m. m.

Vid gräsplanens ena långsida var en estrad. Just när vi kom, gavs instruktioner för den gemensamma måltiden. Maten skall först offras åt Krishna. Därefter delas den ut åt alla som vill ha. Alla satte sig ner i välordnade rader, och korgar med maten bars omkring. Man åt vegetarisk föda och drack "nektar".

Efter måltiden framförde en skådespelargrupp från Los Angeles på estraden scener ur Krishnas liv. De löpte ut i lovprisning av Krishnas makt, och under ledning från estraden började ett intensivt sjungande och dansande av hela skaran: "Hare Krishna, Hare Krishna..."

Meditation

Bland artiklarna i det till svenska översatta numret av "Back to Godhead" märks en som kallas "Medi-

tation i missämjans tidsålder", författad av "hans gudomliga nåd" Prabhupada. "Missämjans tidsålder" är namnet på innevarande tidsepok, i indisk tradition kallad "Kaliyuga" och präglad av allmänt förfall. Prabhupada varnar för att i denna tid hänge sig åt "den s. k. meditation som nu utövas i våra moderna städer". Den "kan vara en lönande affär för det sluga fåtal som lär ut den, men som ett medel att uppnå meditationens verkliga mål har den inget värde". Den enda rätta meditationen är att "sjunga Guds heliga namn såsom de återfinns i **mahamantran** — Hare Krsna, Hare Krsna, Krsna Krsna, Hare Hare, Hare Rama, Hare Rama, Rama Rama, Hare Hare".

Detaljerade anvisningar ges för hur man ska göra och använda radband med 108 kulor (också gammal indisk tradition) som meditationshjälp. Vidare bör man, heter det, "ge upp det materialistiska livets fyra ovanor: 1) äta kött, fisk och ägg, 2) använda berusningsmedel likt rusdrycker, kaffe, te och cigaretter, 3) hänge sig åt otillåtet sex (sex utanför äktenskapet eller med preventivmedel) och 4) hasardspel. För att erhålla största fördel av sjungandet skall man också läsa ett stycke ur Bhagavad Gita Som Den Är, varje dag."

"Bhagavad Gita As It Is", Prabhupadas kommentar till Bhagavad Gita, har inte utkommit på svenska, men man finner i de böcker som utkommit ständiga hänvisningar till Gita. Däremot har på svenska utkommit en översättning av en av "hans gudomliga nåd" gjord översättning till engelska av och kommentar till Isa-upanisaden, "Sri Isopanisad".

Kastväsen

I Inledningen till "Sri Isopanisad" skriver Prabhupada bl. a.: "Ni kanske kallar Veda-skrifterna hinduiska, men hinduism är en utländsk beteckning. Vi är inte hinduer. Vår verkliga identitet är **varnasrama**". Ordet "varna-asrama" syftar dels på samhällets indelning i fyra kaster (varna), dels på livets indelning i fyra perioder (asrama). Prabhupada vill alltså ha en beteckning på hinduism som anger att kastväsendet är ett nödvändigt kännetecken. I boken "Krsna-medvetande — det högsta yoga-systemet" kan man läsa närmare om hur han vill införa det överallt, i första hand i USA men därifrån över hela världen. Det betyder en indelning av samhället i

intellektuella, administratörer (politiker och militärer), näringsidkare (ekonomen) och arbetare. Det är t. ex. fel att intellektuella ska göra militärtjänst, skriver han. Man tillhör den kast, man visar kvalifikationer för att tillhöra, och är alltså inte bunden vid den kast där man fötts.

Bhakti som vetenskap

Sjungandet av den stora mantran är ett uttryck för kärlek till Gud och ett medel att nå gemenskap med Gud. Denna gudskärlek heter på sanskrit "bhakti". Rätt förbryllande är det, att man i Hare-Krishna-rörelsen kallar bhakti för en vetenskap. I skriften "Bhakti — den fulländade vetenskapen" beskrivs bhakti som "den enda vetenskap som förtjänar att vara så benämnd", och den ställs i motsats till vad vi vanligen kallar vetenskap och vars lagar sägs vara "illusoriska". Vår vanliga vetenskap, t. ex. fysik, rör sig med hypoteser och sannolikheter, sägs det, men bhakti-vetenskapen har absolut säker kunskap. Den handlar om förhållandet mellan jaget och Gud. Den absoluta sanningen finns i Veda-skrifterna, och Prabhupada säger sig sitta inne med den enda rätta tolkningen av dem.

Själens odödlighet

Livets mål är att nå evigt liv hos Gud. Själens ska befrias från all bundenhet vid det materiella. I sin betoning av själens oförstörbarhet skiljer sig hinduisk livssyn från buddhistisk, som inte erkänner någon oförstörbar själ. Enheten med Gud är föreningen med Krishna — Prabhupada vänder sig häftigt emot sådana tolkningar av Veda, där det gudomliga uppfattas opersonligt. Det är givetvis ingen tillfällighet att han kommenterat just Isa bland upanishaderna. I Isa framträder en mer personlig gudsuppfattning än i de flesta andra upanishader.

Sammanfattning

Hur kan Hare-Krishna-rörelsen dra till sig så många västerlänningar, också svenskar? Det mesta den har att säga är fullständigt främmande för vår tradition. Den byter ut Kristus mot Krishna, den byter ut västerländsk vetenskap mot "bhakti", den byter ut demokrati mot kastväsen. Är det vantrivsel med vår egen tradition med dess rötter i Jerusalem och Aten, som gör att många vänder sig till en så helt annorlunda livssyn som Hare-Krishna-rörelsens hinduism? Som denna rörelse

framträder, är det inte fråga om egentlig dialog, där parterna lär av varandra. Hare-Krishna-rörelsen förkastar hela vår tradition. Den inbjuder oss att helt lämna den och okritiskt ansluta oss till en mycket speciell form av hinduism, som för närvarande vinner anhängare främst i USA.

Anm. Sten Rodhe är lektor i religionskunskap. Tillsammans med Erland Sundström har han författat läroboken "Religionskunskap för gymnasieskolan". Sedan 1930-talet har han, själv kristen, varit intresserad av hinduismen. Efter studier i sanskrit, indologi och religionshistoria disputerade han 1946 på avhandlingen "Deliver us from evil — studies on the Vedic ideas on salvation".

DE VISES STEN

av Henry T. Laurency

2:a upplagan

Ur innehållet: Inledande kulturpsykologisk orientering. Esoteriska världsåskådningen: redogöres för bl. a. tillvarons tre aspekter, kosmosmanifestationen, livets mening och mål. Esoterisk livsåskådning: livslagarna för frihet, enhet, utveckling, självförverkligande, ödet, sådd och skörd, aktiveringen.

Inb. 328 s. Pris kr 40: —, frakt inräknad. Mot postförskott från:

Fru Sonja Reuterskiöld
Källsprångsgatan 5, 5 tr.
413 20 GÖTEBORG

Valdy och Lennart Andersson
Norrhagsvägen 15
125 32 ÄLVISJÖ

BÖCKER FRÅN NYBLOMS

Roland Adlerberth skriver i Sökaren nr 8 1975 om den engelska uppl. av

Andrew Tomas: VID FJÄRRAN VÄRLDARS STRÄNDER — Människan och universum:

"En spännande och omväxlande tur genom den spekulativa vetenskapens utkanter, med guidning av en författare som allt mer noterar sig för A-laget." Nyutkommen!

Andrew Tomas: VI VAR INTE FÖRST — Forntidens vetenskap i ny belysning:

"En verkligt intressant kunskapens bok kan man med fog kalla 'Vi var inte först' av Andrew Tomas." Skånska Dagbladet.
"Det är massor av spännande och fantasieggande material som Tomas redovisar i sin bok." Arbetarbladet.

Gerhard Gadow: OLOSTA FORNTIDSGÅTOR: — En kritisk granskning av Erich von Dänikens källor.

"En arg, men nyttig diatrib, väl värd att läsas med både omsorg och eftertanke." Roland Adlerberth i Sökaren nr 1, 1974.
"... högtintressant för alla läsare av Dänikens böcker." NSD.

Daniel Cohen: VOODO, HÄXOR OCH DJÄVULSDYRKAN:

"... röster som Cohens är nödvändiga. ... Cohen ger en utmärkt bild av häxeriet genom tiderna ..." Sökaren nr 2 1975.
"Den som får boken i sin hand blir också besatt — av ämnet." Arbetarbladet.

Henry Kjellson: FORNTIDENS TEKNIK och FÖRSVUNNEN TEKNIK:

"Skall vi upphöja någon till den bäste inom den här genren så blir det faktiskt en svensk ... nämligen framlidne flygdirektören Henry Kjellson." Bertil Falk i Kvällsposten.

I bokhandeln eller direkt från
NYBLOMS FÖRLAG
Box 154, 751 04 Uppsala

PSYKISK FOTOGRAFERING I MAINE

Av OVE KANT

Efter en artikel i den amerikanska tidskriften *Psychic*, sept./okt. 1974, författad av Susy Smith

Familjen Veilleux — Fred, Joseph och Richard — som demonstrerat psykisk fotografering. (Foto: Lex Tice, ur tidskriften *Psychic*.)

Ted Serios, den psykiske fotografen, som blev berömd genom Jule Eisenbuds undersökning och bok "The World of Ted Serios", kom småningom att förlora mycket av sin förmåga att producera de besynnerliga bilder som han blev känd för. Tur samt nog kunde dr Eisenbud trots det fortsätta sina undersökningar av paranormalt fotograferande. Kort efter det att Serios' krafter avtagit fick dr Eisenbud höra talas om familjen Veilleux i Waterville, Maine, USA. Med en vanlig polaroidkamera kunde de tre männen i familjen fotografera för ögat osynliga ljusglober, slöjor, scenerier som inte fanns framför kameran — till och med ansikten, som ibland kunde identifieras som avlidna personer. Dr Eisenbud började arbeta med familjen Veilleux under noga kontrollerade betingelser, och han fann snart, att deras resultat var högst anmärkningsvärda och betydelsefulla.

Det var framför allt männen, som

var medialt begåvade: den nu 65-årige fadern Joseph Veilleux och de två sönerna Fred, 35 år, och Richard, 31 år. Familjen härstammar från bönder och arbetare. Joseph har varit fasadputsare på olika arbetsplatser och dessutom vaktmästare vid Watervilles begravningsplatser. Hans båda söner är murare till yrket, men under lågsäsongen arbetar de också vid begravningsplatserna.

Det hela började i december 1965, då Fred och hans hustru Dorothy skaffade sig ett ouija-bord och omedelbart fick kontakt med ett väsen som kallade sig "Ann Caroline Low". Hon berättade, att hon hade begravts i Pine Grove Cemetery och lämnade uppgifter om var de kunde hitta hennes gravsten. "Jag föddes den 4 september 1814 och avled den 14 december 1835", bokstaverade bordet.

Trots att Fred ännu inte hade skaffat sig någon beläsenhet i parapsykologiska frågor, insåg han att

han omedvetet kunde ha sett gravstenen på någon av kyrkogårdarna. Därför tog familjen inte det hela alltför allvarligt, men man började i alla fall att leta efter graven. När man slutligen fann den, observerade de att dödsdagen på stenen var angiven till 15 december 1835, och att hon hade varit 23 år vid sin död, och därför borde hennes födelseår alltså vara 1814. I fortsättningen blev miss Low en kontakt för alla tre männen, när de använde ouija-bordet. Från och med nu blev familjen som besatt av att kommunicera med andar.

Så här långt förefaller allting att vara ett ganska " normalt " fall av kontakt med väsen " från andra sidan " — men i augusti 1967 inträffade något, som gjorde, att deras " fall " kom att skilja sig från de flesta andra rapporter om kontakter med okända verkligheter.

Familjen hade läst om " andefotografen " John Myers. Nu frågade man via ouija-bordet, om det skulle vara möjligt också för dem att fotografera andar. Någon som kallade sig " Martin Campfield " svarade:

" En storm drar förbi. Nio väsenden närvarande. "

" Skulle vi kunna fotografera dig? " frågade Joseph.

" Vänta på stormen! " bokstaverade bordet lakoniskt.

Senare bröt verkligen ett oväder ut, och bordet gav klartecken till fotografering. Richard ställde in polaroidkameran mot sin far och bror vid ouija-bordet och exponerade. Femton sekunder senare kunde de tre männen betrakta sitt första paranormala foto: ett suddigt barnansikte, dubbelkopierat över bilden med de två männen! Av " Martin Campfield " syntes däremot inte ett spår.

I fortsättningen använde sig de tre männen uteslutande av ouija-

bordet för att få direktiv om när och var de skulle fotografera för att uppnå samma effekt. På det sättet skiljer sig deras arbetsmetod från Ted Serios', vilkens arbete — be-tecknat som " thoughtography " — uppenbarligen kommer från hans eget medvetande. Serios använde sig i större eller mindre grad av en viljeakt, när han framställde sina paranormala bilder. Han föreföll alltså att i viss mån kunna kontrollera produktionen av bilderna.

Veilleux-familjens arbete påminner mera om det traditionella " andefotograferandet " från förra århundradet. De använder sig inte av några medvetna viljeakter och har inte någon känsla av att ha kontroll över de bilder de erhåller. Det förefaller emellertid, som om någon eller något trots det kontrollerar produktionen, men proceduren styrs i så fall av andra intelligenser.

Ett exempel (som både kan sägas vara framgångsrikt och misslyckat på samma gång):

Den 15 januari 1969 arbetade de tre männen med ouija-bordet och kom i kontakt med ett väsen, som presenterade sig som " Carol Farnham ".

Hon tillfrågades om hur hon ville styrka sin identitet. På det svarade hon:

" En genomskinlig ljuscirkel är allt jag kan erbjuda som bevis. "

" Talar du om ett paranormalt foto? "

" Ja. "

De exponerade omedelbart mot väggen och fick mycket riktigt som resultat en ljuscirkel. (Naturligtvis såg de inte någon ljusboll mot väg-

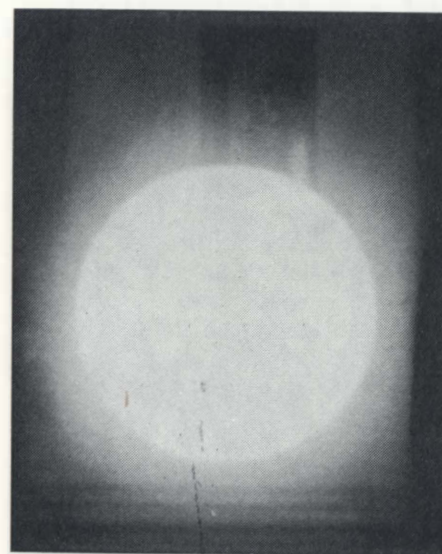
Ett babyansikte var familjen Veilleux's första psykiska fotografi. (Copyright 1975 i USA Richard Veilleux, 29 Gray Street, Waterville, Maine 04901, USA. Copyright under UCC 1975 by Richard Veilleux.)

gen, när bilden togs. Den framträdde bara på filmen, när den framkallades på normalt sätt.)

De närmaste dagarna bokstaverade ouija-bordet alla detaljer om Carol Farnhams våldsamma död i Motel Shamrock vid Kansas Street i San Diego, Kalifornien. Hon uppgav ett antal namn och adresser till personer i olika städer, där hon sade, att uppgifter bl. a. kunde fås om hennes mor. Men man misslyckades att med hjälp av telefonsamtal spåra upp dessa — utom ett litet antal personer med samma namn och adresser, som Carol uppgivit och som visade sig verkligen existera — naturligtvis var de totalt främmande för Veilleux-männen. Men

ingen av dessa personer hade hört talas om någon Carol Farnham eller om hennes mor. Inte heller kunde någon identifiera den bild, som Veilleuxes tagit och som hade uppgivits föreställa Carol Farnham.

I juni 1968 hade Veilleux-trion fått ett stort antal utmärkta bilder. De beslöt då, att de borde låta någon annan ta del av resultatet — någon som kunde uppskatta bildernas rätta värde. Därför skrev de till American Society for Psychical Research, som vidarebefordrade deras brev till Jule Eisenbud på grund av dennes undersökning av Ted Serios. Eisenbud besökte dem därefter i Waterville och följande år reste de till Denver för att samman-

En ljuscirkel uppträdde på en bild, så som utlovats av " Carol Farnham ", som talade genom ett ouija-bord. T. h. psykiskt fotografi av " Carol Farnham ". © R Veilleux.

träffa med honom.

Strax efter det att kontakten hade etablerats, mottog Veilleuxes ett stort antal porträtt, av vilka några senare identifierades som kända personligheter i gamla västern. Berättelsen om hur de upptäckte, att dessa västern-bilder var autentiska är synnerligen intressant.

Under "västern-bild"-perioden kom de via ouija-bordet i kontakt med ett väsen, som kallade sig "Ann Moses" och som producerade ett fotografi av sig själv. När hon ombads att ge ytterligare bevis för sin identitet, svarade hon via bordet:

"Jag är den på fotot. Vi har aldrig växlat ett ord, ändå var jag mycket känd och populär över hela världen."

När de frågade om hennes klädsel på bilden, svarade hon:

"Det är inte en sweater. Det är en buffelhudsjacka med frans. Jag har en stor hatt, kolsvart hår, svarta ögon. Jag blev kremerad."

I Denver tog dr Eisenbud familjen med till flera begravningsplatser. Bland annat besökte de Buffalo Bills grav och en presentbutik i närheten av den. Där såg männen en affisch, som föreställde Annie Oakley (förebilden till huvudpersonen i musicalen "Annie get your gun"), Buffalo Bills ständiga kompanjon i vilda västern-shower.

"Det är flickan på vår bild av Ann Moses!" utropade Richard. Och bilden kunde knappast ha föreställt någon annan.

De begav sig omedelbart till Denver Library för att försöka hitta originalet till affischbilden. I "Gunfighters of the West" av Edward

Bartholomeow fick de bekräftelse på att flickan, som uppenbarat sig på deras film hemma i Maine var Phoebe Anne Oakley Moses (eller Mozee, som hon föredrog att stava sitt namn). Och mycket riktigt: myndigheterna säger, att hon kremerades!

Under den hetsiga "västern-fotograferings"-veckan i Maine blev de en kväll tillsagda, att de klockan 19.10 skulle erhålla en bild av ett barn — men resultatet visade ett foto av en mustaschprydd gentleman, som de senare fick veta var Bob Brown, en ökad tåggränare i gamla västern. Det förtjänar uppmärksammas att på **den enda** kända bilden av Brown har han ögonen öppna. På Veilleux-männens bild har han dem slutna!

På en annan bild uppenbarade sig två stora ansikten, som i Denvers Public Library identifierades som två bilder av **samma** man, sheriffen Jeff D. Milton som ung och som gammal man med svart respektive vit mustasch.

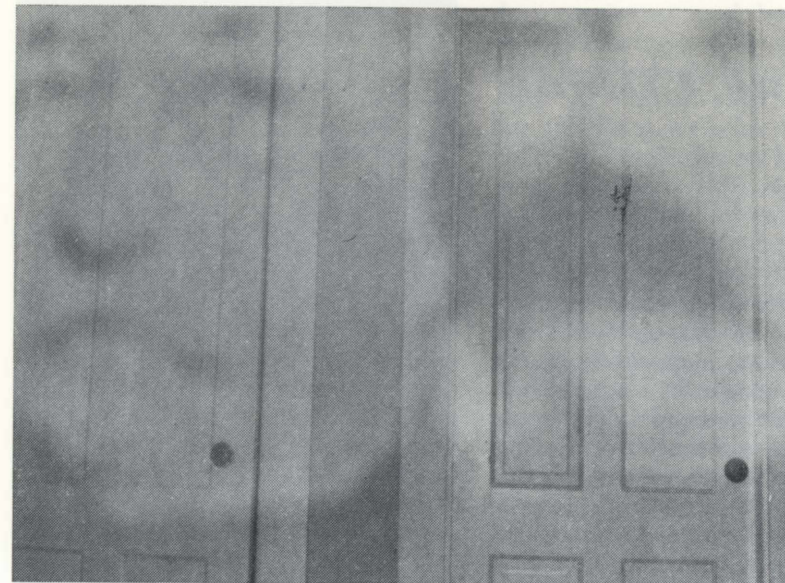
Dr Eisenbud påpekar att det är en klar brist på överensstämmelse mellan Veilleux's psykiska fotografier och bokbilderna, som indikerar, att det inte kan vara tal om enkla reproduktioner. Men bilden av den äldre mannen visar en så klar skillnad från bokbilden, att man lät undersöka mera noggrant, om det fanns någon känd bild av den åldrade sheriff Milton, som skulle kunna motsvara bilden på Veilleux's psykiska foto. Inte på något bibliotek eller i någon samling kunde man hitta ett exakt likadant foto. Man konstaterade, att även om

ett sådant foto skulle existera, vore det otroligt, att familjen Veilleux skulle ha haft tillgång till det. Detta förhållande framhåller Jule Eisenbud som ett starkt bevis för att det psykiska fotot skulle vara äkta — trots att han själv inte hade varit närvarande när bilden togs.

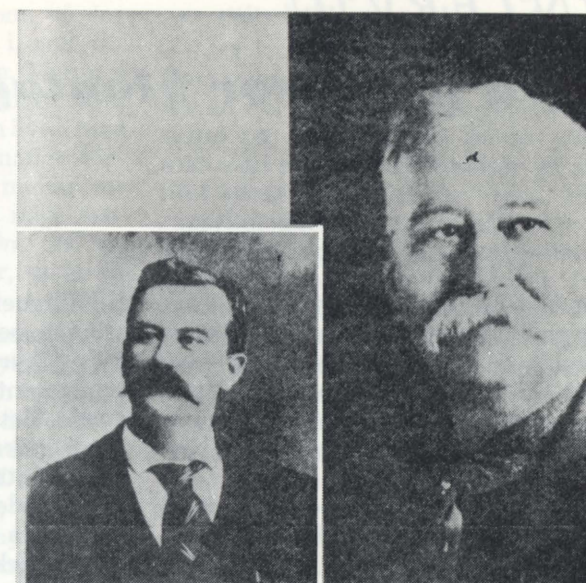
Detta att vara närvarande, att använda sin egen kamera, att själv ladda och ladda ur filmen, att hålla kameran mellan exponeringarna och att hela tiden hålla ögonen på försöksobjektet anser dr Eisenbud annars vara det enda — men nästan hundra procentiga — sättet att garantera att fusk-möjligheterna elimineras.

Varför är det nu så, att några människor har denna extraordinära förmåga att påverka film, medan vi andra inte har den? William Cook, tidigare chefsingenjör vid fotogrammetriavdelningen vid North American Rockwell Company och ansvarig för fotogrammetriprogrammet vid bl. a. Apollo 8:s färd till månen föreslår i "Photography of Psychic Imagery, An Hypothesis":

"I dag erkänner vetenskapen fyra kraft-fält: gravitation, elektromagnetism och de två kärnfälten. Jag hävdar, att vi måste erkänna ytterligare ett kraftfält, och det bör kallas det psykiska kraftfältet, den psykiska energin. Jag utgår ifrån, att ett sådant fält alstras av varje levande cell, men att effekten kan koncentreras kraftigt i vissa organ — i första hand hjärnan hos de flesta djur — och når sin högsta styrka i människan." Och hos några människor är det som vi har sett i så fall starkare än hos andra.

Två psykiska bilder identifierades som sheriffen Jeff D. Milton, vilken t.h. är fotograferad i "Gunfighters of the West". © R. Veilleux.

Cook fortsätter: "Tanken eller koncentrationen kan skapa ett sådant fält och dess energi. 'Thoughtography' innebär att man fokuserar ett sådant fält i rummet eller på en bestämd eller önskad yta som en fotografisk film eller en platta."

"Jag anser", fortsätter han, "att den abnormt höga slutarhastigheten (när Fred Veilleux exponerar) kan förklaras av det faktum, att de ljuskänsliga elementen i polaroidkameran automatbländning känner intensiteten i detta psykiska fält, och helt enkelt reagerar, som om det fanns en mycket stark belysning framför optiken." Cook tror också att överexponeringarna vid experimenten med Ted Serios låter sig förklaras på liknande sätt som "en mycket hög energinivå inom bildfältet på en viss bestämd punkt".

William Cook granskade också anteckningarna och de bilder, som samlats genom åren av yngste sonen, Richard Veilleux. Han var imponerad över den pedantiska och omsorgsfulla noggrannheten i materialet. Han säger, att han fick "ett definitivt intryck av rättskaffenhet, uppriktighet och 'ärlighet' av samlingarna. Hans bestämda åsikt är, att en anse del av det ovanliga bildmaterialet bara kan förklaras med att det har framkommit på ett paranormalt sätt.

Fram till juli 1972 erhöi familjen ytterligare ett hundratal intressanta supernormala fotografier, av vilka en del orsakade ett intensivt forskningsarbete för att man skulle kunna fastställa deras identitet.

Så inträffade plötsligt någonting, och all aktivitet avstannade. Ouija-konsultationerna fortsatte och ibland frambringar de nytt bevismaterial — men några fler bilder togs till en början inte. Informationerna från bordet var alltför vaga och missvisande.

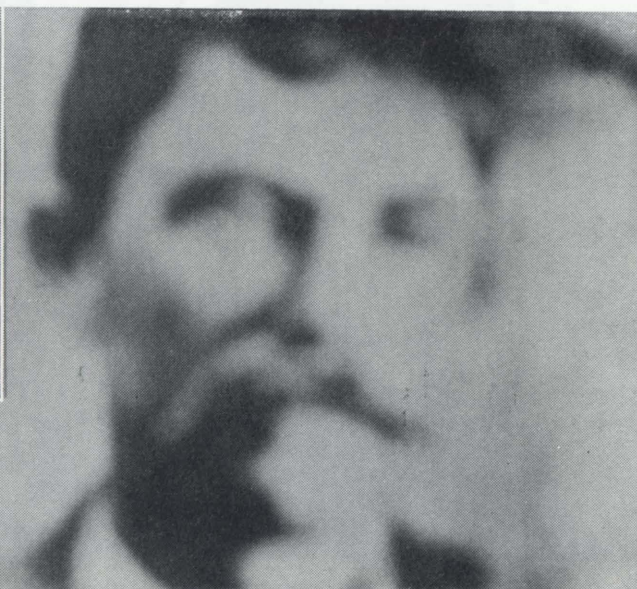
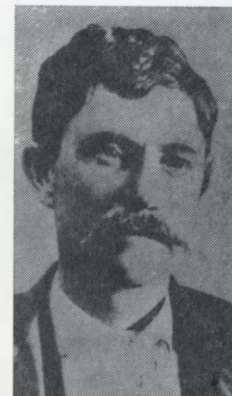
Lyckligtvis för forskningen förefaller det nu som om familjens förmåga att ta emot supernormala bilder håller på att återvända. I februari 1974 uppträdde några oidentifierbara slöjor på några fotografier. Framtiden börjar återigen se

lovande ut för intressanta psykiska äventyr med familjen Veilleux och dr Jule Eisenbud.

Anm. Författarinnan Susy Smith har forskat i och skrivit om parapsykologi under nära två decennier. Av hennes 24 böcker är *Life is forever* den senaste. Miss Smith är grundare av och ordförande i Survival Research Foundation, upprättad 1971 i Tuscon, Arizona, USA, för att forska i själens överlevande. Hela berättelsen om hennes personliga erfarenheter av överlevnad berättar hon om i sin självbiografi *Confessions of a psychic*.

Ett psykiskt fotografi av "Ann Moses" (t. v.) visade sig vara Annie Oakley (t. h.). Buffalo Bills följeslagerska. © R. Veilleux.

Den ökända tåggränaren Bob Brown uppträdde på ett psykiskt fotografi. Infälld är Browns bild i "Gunfighters of the West". © R. Veilleux.

INTERVJU

med professor Montague Ullman

Dr Montague Ullman från New York är psykiater av den psykoanalytiska skolan. Han är professor i psykiatri vid State University of New York, Downstate Medical Center och har varit chef för avdelningen för psykiatri vid Maimonides Medical Center i Brooklyn. Han är också mycket intresserad av parapsykologi och ledare för en avdelning för parapsykologi och psykofysik, med det så kallade drömlaboratoriet, vid Maimonides Medical Center. Sedan 1971 är han ordförande i Amerikanska sällskapet för psykisk forskning.

Förra året kom dr Ullman till Sverige. Han leder nu kurser i psykoterapi och psykopatologi vid Göteborgs Psykoterapiinstitut.

Vi träffade honom i Stockholm i oktober i samband med ett föredrag, anordnat av Föreningen för Psykobiophysik, fick en intervju och frågade honom först varför han intresserar sig för parapsykologi. Han svarade att han fick detta intresse redan som ung collegestudent. Av en

tillfällighet kom han i lag med några vänner som experimenterade med bl. a. "borrdans", och detta gjorde honom entusiastisk för forskning rörande det paranormala. Under de medicinska studierna fanns fortfarande intresset för parapsykologi i bakgrunden, och när dr Ullman efter andra världskriget bosatte sig i New York, återupptog han sitt intresse för detta område genom att ta kontakt med Amerikanska sällskapet för psykisk forskning. Och sedan dess har han varit sysselsatt med parapsykologi vid sidan av sin psykiatriska verksamhet.

Dr Ullman anser att parapsykologi är ett "ytterligt viktigt" forskningsområde, vars resultat kan bli av stor betydelse för vår förståelse av människan, av sambandet mellan medvetande och kropp, och för vår framtid. Han säger att det finns starka bevis för existensen av klärvores och telepati, men det finns också, fastän inte fullt så bra, experimentella stöd för psykokinesi (psy-

kets inverkan på materien) och prekognition (förutvetande om framtiden).

Vi undrar, om det inte är väldigt svårt att tro på prekognition. Om man kan veta vad som kommer att hända, betyder inte det att framtiden redan är bestämd — eller kanske redan finns?

Dr Ullman småler och medger att prekognition är något mycket egendomligt. Men, säger han, som vetenskapsman måste man vara lojal gentemot de fakta man finner — eftersom vår förmåga att tro grumlas av en sunt-förnuft-attityd, som inte är någon bra vägvisare till vetenskapliga upptäckter. Det finns från laboratorieexperiment tämligen bra stöd för prekognitionsfenomenet — och förr eller senare måste forskningen nå fram till en förklaring. Men jag kan inte tro att framtiden redan är absolut avgjord. Prekognitioner måste innebära att glimtar ges av något som synes komma att inträffa. Det torde finnas möjlighet att undvika händelser som har uppfattats prekognitivt.

Det är ju stort intresse för det paranormala, inte minst i USA. Dr Ullman, vad anser ni om de ockulta rörelserna och litteraturen på området? Är detta till skada för den seriösa behandlingen av dessa ting, eller finns där något av värde?

— Det finns ett utbrett intresse för det ockulta, ja, men det förefaller mig som om intresset blir mer och mer seriöst. Det frågas alltmer efter gedigen vetenskapligt orienterad litteratur på området, i stället för böcker skrivna utifrån en ockult ståndpunkt. Folk i USA blir alltmer medvetna om det paranormala och om de vetenskapliga undersökningar som görs av detta fenomenområde — och det skapar naturligtvis en oerhörd marknad för böcker, TV- och radioprogram, tidningsartiklar osv. som behandlar dessa ting, men gör det på ett vettigt sätt.

Det finns många engelskspråkiga tidskrifter som rider på den ockulta vågen... Men vad anser ni om "Psychic"??)

— Den är ett intressant och värdefullt försök att presentera det paranormala i populär form för intresserade människor.

Ni har rest mycket och träffat parapsykologer i flera länder. Hur tycker ni att den psykiska forskningens framtid ser ut?

— Jag tror att denna forskning just

Bilden påstås visa Nina Kulagina leverande en liten boll.

nu går in i ett nytt skede, ett friskt, nytt och spännande skede, som innebär att en rad nya, sofistikerade experimentella metoder kommer att användas på s. k. spontanfall — bl. a. Geller-fenomen — såsom feed-back-tekniker och hypnos. Det har hittills funnits ett fåtal fysiker som tagit parapsykologin på allvar, men de har inte sysslat med den experimentellt utan bara på ett teoretiskt plan. Sedan några år ser vi nu att fysiker öppnar sina egna laboratorier för undersökningar inom detta område!

Vad säger ni om intresset för Uri Geller? Är det bra för parapsykologin?

— Jag tror att hans framträdande har väckt ett intresse för psykokinetiska effekter, psykets påverkan på materien, på ett helt annat sätt än tidigare utförda experiment med t. ex. tärningar har gjort, där man erhållit kvantitativa effekter. Att psyket skulle kunna påverka materiella föremål, så som Geller demonstrerar, är något mycket förbryllande för fysiker. Hur kan, om dessa fenomen är äkta, medvetandet påverka ett fysiskt system? Och hur kan det ske med sådan kraft?

— En stor del av debatten kring Geller har gällt om hans fenomen är verkliga. I den frågan kan jag inte uttala mig, eftersom jag inte själv haft tillfälle att experimentera med honom. Vi har flera gånger inbjudit honom att besöka vårt laboratorium i New York, och en gång var han där och böjde nycklar, vilket såg intressant ut, men vi har aldrig gjort

några systematiska och kontrollerade experiment med honom, så jag kan personligen inte gå i god för hans paranormala förmåga. Men det finns ju framstående fysiker, som har arbetat med Geller och även med barn som tycks ha en liknande förmåga som han. Och jag menar att det är värdefullt att man noga studerar sådana fenomen. Om det visar sig att de är realiteter, så är ju den upptäckten märklig.

I många år har dr Ullman varit intresserad av den parapsykologiska forskningen i Ryssland, och han korresponderar med dr Edvard Naumov i Moskva, vilken har stort intresse för parapsykologin i väst. Dr Ullman var i Sovjet senast 1970, och han omtalar att besöket var mycket stimulerande. Naumov var hans värd och gav honom kännedom om en del av vad som pågick där. Han tillbringade en tid i Moskva, en vecka i Leningrad och besökte även Bulgarien och Tjeckoslovakien.

Har de hunnit långt inom parapsykologin i Sovjet?

— Nej, knappast. Jag blev visserligen begeistrad över en del av vad jag upplevde där, men parapsykologisk forskning bedrivs nog ännu i mycket liten utsträckning i Sovjet. Det finns dock några vetenskapsmän som har ett allvarligt engagemang och har gjort intressanta studier t. ex. av fysiska medier, som de arbetar med, bl. a. Nina Kulagina i Leningrad. Denna kvinna kan få en kompassnål att snurra och kan flytta små föremål på ett bord, såsom tändstickor, tändsticksask och armbandsur, bara genom att intensivt titta på dem och kanske göra en del rörelser med händerna och ibland med kroppen.

Dr Ullman träffade själv den då 44-åriga Nina Kulagina och blev övertygad om äktheten i de fenomen som hon motvilligt demonstrerade. Han fick också med sig en film som visar henne i aktion. Sedan han låtit sin personal vid Maimonides se filmen, var det en kvinnlig anställd där som trodde sig kunna göra samma sak som den ryska kvinnan. Det lyckades hon också med — efter sex månaders försök. Hon fick bl. a. en kompassnål att röra sig och små föremål att flytta sig. Lika starka krafter som Nina Kulagina visade hon aldrig upp — men hon blev för en tid en mini-Kulagina (på samma sätt som det finns många mini-Geller) innan hon slutade med dessa experiment.

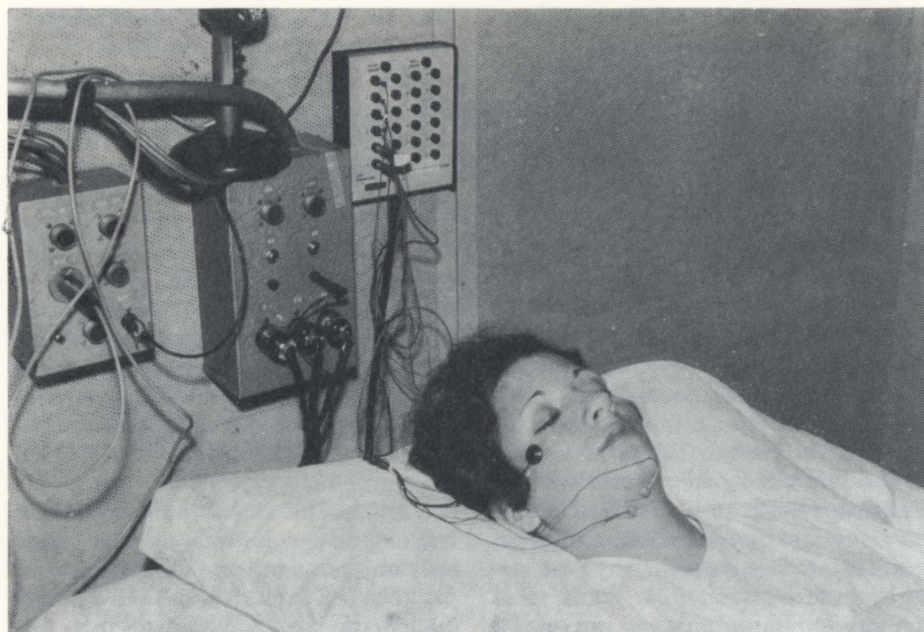
Hur är de sovjetiska myndigheternas attityd till parapsykologin?

— Jag tror att attityden förändras. Det vetenskapliga etablissemanget tar en del av parapsykologernas resultat på allvar. Men i Sovjet närmar man sig dessa företeelser på ett litet annat sätt än vi gör i väst. Parapsykologin i väst har alltid haft en idealistisk filosofisk ton, vilken de sovjetiska parapsykologerna föredrar att inte ansluta sig till. De ser inte de psykiska fenomenen som uttryck för något enhetligt nytt, som kallas paranormalt, utan tror snarare att dessa forskningar kan lösa en del ännu olösta problem inom vart och ett av de skilda områdena. De frågar t. ex. vad telepati kan säga oss om informationsöverföring, vad psykokinesi kan säga oss om energioverföring osv. De samlar inte allt i en stor paranormal kategori. Det som vi i väst benämner paranormala fenomen, anser man i Sovjet måste finna sin plats inom vår naturliga förståelse av fysiska fenomen. Östeuropeiska parapsykologer har också en helt annan terminologi än sina kolleger i väst. De föredrar t. ex. termerna "psychoenergetics" och "psychotronics" i stället för parapsykologi. Och medan vi talar om psykokinesi, föredrar de att tala om energiprocesser. I enlighet med de termer de använder söker de fysiska förklaringar till fenomenen. — Den välkända boken "Psykiska upptäckter bakom järnridån" ger ett oriktigt intryck av att det sovjetiska vetenskapliga etablissemanget har öppnat dörren för parapsykologisk forskning. De parapsykologer som jag träffade i Sovjet, hade precis samma svårigheter att få samhällets stöd och erkännande som vi har i väst.

Vi övergick sedan till överlevnadsaspekten av parapsykologin och frågade dr Ullman om det finns spiritualister bland parapsykologerna. Nej, svarade han, det finns det knappast. När det engelska sällskapet för psykisk forskning bildades 1882, var frågan om överlevnad av döden viktig inom sällskapet, men den psykiska forskningen fjärmade sig från de religiösa och spiritualistiska rörelserna i en strävan att noggrant och vetenskapligt utforska fenomenen. Överlevnadsforskning är fortfarande något viktigt inom parapsykologin men har inget samband med någon religiös eller spiritualistisk aspekt.

Professor Montague Ullman i ABF-huset tillsammans med t. v. ordföranden i Föreningen för Psykobiophysik Brita Kinch och t. h. Pia Ringstrand, som är redaktör för föreningens Informationsblad. (Foto: Anders Björkén.)

Försöksperson under telepatieexperiment i drömlaboratoriet.

Kan man säga att parapsykologin har förklaringen till de mediumistiska fenomenen?

— Det har lagts fram flera skilda hypoteser. De flesta har ingen innebörd av överlevnad av döden. Man kan inte utesluta möjligheten att olika kombinationer av telepati, klärvoajans och prekognition kan förklara denna typ av fenomen utan att de har något med överlevnad av döden att göra.

Vad anser ni om professor Stevens reinkarnationsforskning?

— Den måste tas på allvar. Den öppnade mina ögon för att det faktiskt finns åtskilligt som talar för återfödelse, även om det inte räcker för att tro på det.

Parapsykologins anseende tycks ju öka. Men hur är det med den ekonomiska sidan av forskningen?

— Jag tror att vi befinner oss i ett

övergångsstadium just nu. Det är ännu mycket få vetenskapsmän som på heltid sysslar med parapsykologi, och jämförelsevis litet pengar kommer den psykiska forskningen till del i Förenta staterna. Men jag tror att det stora intresse för parapsykologi som finns måste leda till en ändring, så att statliga myndigheter börjar stödja denna forskning. Jag hoppas och tror att vi kommer att få se en utökad parapsykologisk forskning med utnyttjande av alla tekniska resurser som det moderna samhället kan ställa till förfogande. När detta sker, kan vi göra snabba framsteg.

Drömlaboratoriet

De experiment som sedan 1964 har gjorts vid Maimonides drömlaboratorium, får räknas till det intressantaste som parapsykologin i dag kan visa upp. Statistiskt signifikanta resultat har erhållits för telepati och klärvoajans.

I laboratoriet finns ett rum, ljudisolerat och elektriskt avskärmat, där en försöksperson får lägga sig och sova. Elektroder är fästa på hans huvud, och på en EEG-remsa i ett annat rum kan en experimenterator se när den sovande drömmar. Man vet nämligen att när snabba ögonrörelser uppträder, så förekommer drömmar.

Ett experiment kan gå till så att en person, "sändare", i ett annat rum försöker att telepatiskt påverka den sovande personens drömmar. Han kan ha en slumpvis utvald bild, med emotionellt innehåll, som han försöker överföra till drömmarens medvetande. Omedelbart efter en drömperiod väcks försökspersonen och får berätta vad han drömt om. Hans rapport spelas in på band och skrivs sedan ut på maskin. "Målbilderna" och drömrapporterna lämnas därefter till tre utomstående bedömare, som försöker para ihop rätt bild med rätt dröm. Och det har i flera försöksserier visat sig att det varit långt fler överensstämmelser mellan bild och drömrapport än vad den rena slumpen skulle ge — ett statistiskt signifikativt samband alltså. I vissa fall var det mycket slående överensstämmelser mellan målbild och dröm.

*) Tidskriften *Psychic*, P. O. Box 26289, Custom House, San Francisco, Ca 94126 USA

Anm. En artikel om experiment vid Maimonides drömlaboratorium, skriven av Stanley Krippner och Kenneth Zirinsky, var införd i *Sökaren* 6, 1974.

Psykisk kirurgi

Trots att psykisk kirurgi — eller healing som det kallas i svensk TV — mycket väl kan vara ett fenomen av paranormal karaktär, är det klart att sådan behandling i många fall inte gör patienterna bättre.

I tidningen *Psychic News* 13 september 1975 hittar vi en notis som kanske är representativ för de bistra fakta. En kvinna, Bobby Dobson, 41, fick av läkare veta att hon på grund av cancer hade ca ett år kvar att leva. Hon tog chansen och reste till Filippinerna, där hon opererades av en helare. Efter hemkomsten var hon övertygad om att hon blivit botad. Hon hade själv sett hur bölderna kommit ut ur hennes kropp. Hon kom hem på ett strålande humör, och enligt *Psychic News* kunde hon, efter besök hos sin specialist, som var imponerad av hennes tillstånd, sluta ta sin medicin.

Hennes man säger att han aldrig trodde att hon verkligen blivit botad, men han sa: "Hon såg absolut underbar ut, när hon kom tillbaka. Jag var häpen. Hon trodde fullständigt på behandlingen."

Nyligen avled Bobby Dobson.

Var inte ridskeplig!

I den amerikanska tidskriften *Humanist* publicerades nyligen en varning för att tro på astrologi och horoskop. Den var undertecknad av 186 "ledande internationella vetenskapsmän, inklusive 18 nobelpristagare". De förklarade att det inte finns någon som helst vetenskaplig grund för astrologins påstående att planeterna påverkar människornas liv. De beklagade att tro på astrologin sprider sig i det moderna samhället, och de var oroad över den okritiska behandlingen av astrologiska förutsägelser osv. av massmedia, även ansedda tidningar, tidskrifter och förlag. Denna attityd bidrar endast till att "irrationalism" och "obscurantism" ökar. Nu var tiden kommen att direkt och med kraft utmana "de astrologiska charlatanerna".

(Källa: *Psychic News*, London.)

SPRID OSS...

Har Du släktingar, vänner, bekanta, som är intresserade av de ting *Sökaren* behandlar men som inte känner till denna tidskrift? Skriv då deras namn och adress på baksidan av inbetalningskortet för 1976, så får de provnummer utan kostnad.

UPPROP om alternativkatalog

På Moderna Museet i Stockholm planeras en utställning om mjuk teknologi och alternativa levnadsformer med början i april nästa år. Ekoteket avser att i anslutning till utställningen ge ut en **alternativkatalog**, och man har bildat en grupp som håller på med det förberedande arbetet.

Vad skall katalogen innehålla?

Man vill ha med alternativgrupper och -verksamheter inom bl. a. följande områden: odling, mat, hus, kläder, hälsa, medicin, energi, utbildning, samlevnad, kommunikation och livsåskådning. Katalogen skall bli ett viktigt informations- och kontaktmedel för dem som håller på med **alternativ kultur**. Den skall täcka hela Norden — Sverige, Danmark, Norge, Finland, Island, Grönland och Färöarna — och kunna användas av bl. a. forskare, lärare, föreläsare och journalister.

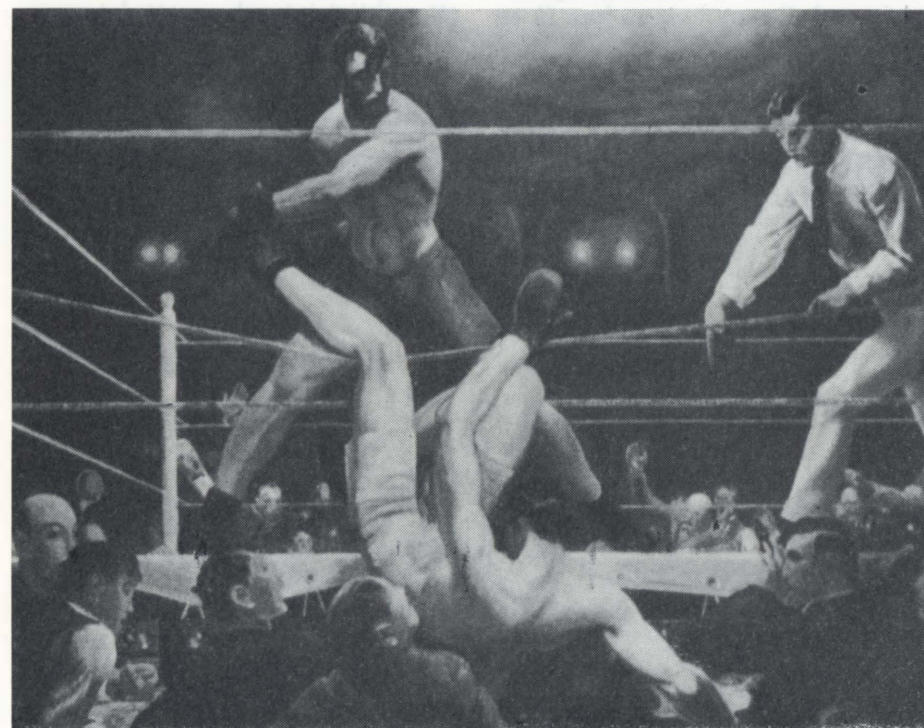
Det behövs förändringar i människors val av livssyn och livsväg. Det är många som experimenterar med nya sätt att tänka, handla och vara. Men det är inte lätt att bryta med ingrodda vanor. Många pionjärer känner sig isolerade och ger kanske upp på grund av samhällets oförstående attityd. Därför är det viktigt att alternativgrupper håller ihop, samordnar informationsverksamheten — visar att de finns och att de sitter inne med enorma kunskaper tillsammans.

Beskriv på ett A4-papper det **alternativ** som du/ni arbetar med, **meddela också adress och telefonnummer, bifoga gärna bilder, teckningar, dikter etc.** och sänd detta till Ekotekets kataloggrupp Moderna Museet
Fack
111 49 Stockholm

Vad är ett ekotek?

Ekoteket, Moderna Museet, vill vara en informationscentral för mjuk teknologi och alternativa levnadsformer. Man säger: "Utgångspunkten är frågan vilka kunskaper och innovationer samhället bör utveckla för att bidra till ökad balans mellan människa, bygd, miljö och omgivande ekologiska system. Det finns ett stort antal grupper med kunskaper om detta inom och utom landet, och det finns ett starkt behov av översikt och sammanställning av ett snabbt växande material."

Ekoteket samlar och katalogiserar material ur tidskrifter från olika länder, ur forskningsrapporter, böcker m. m. Informationerna förvaras i ett bibliotek och arkiv — där forskare, lärare, politiker, journalister osv. kan ta del av det. Man avser också att starta ett periodiskt informationsblad med korta sammanfattningar m. m. Till verksamheten behöver man medarbetare som vill arbeta ideellt. Kanske du, som läser detta, kan bli en värdefull förstärkning av deras arbetslag.

Målning av tungviktsmatch mellan Dempsey och Firpo — en av de målbilder som har använts vid experiment i drömlaboratoriet. Försökspersonen drömde om en boxningsmatch!

Parapsykologi och vidskepelse

Av Alf Ahlberg

Av en händelse råkade jag häromdagen ur mina något kaotiska hyllor få fram en diger lunta med titeln "Villfarelser och vetande. Till vidskepelens och önsketänkandets psykologi". Den svenska upplagan bär årtalet 1932 och författaren, professor Joseph Jastrow, presenteras som "en av den amerikanska psykologins ledande män". Jag vet inte varför jag inte tidigare ägnat boken någon uppmärksamhet, men jag behövde inte läsa långt för att få en känsla av att mannen var ett slags Chronschough på ett högre plan, fastän mindre sympatisk än den gamle hederlige svenske skolläraren. Med ett medlidsamt löje, blandat med förakt, såg han ned på gamla tiders vidskepelser, och bedragare av alla slag och från alla tider passerade revy — tron på djävlar och häxor, kiromanti, astrologi, alkemi osv. Lika bergsäkert visste han tydligen, att nutidens (eller snarare sekelskiftets) världsbild var den enda riktiga och tydligen slutgiltiga. Allt som helt enkelt inte kunde inträffa i den världsbilden men som ändå påstods ha gjort det, måste för den skarpa logik, varav författaren själv berömmar sig, antingen vara medvetet eller omedvetet bedrägeri, sinnesvillor, hallucinationer eller något i den vägen. Författaren tycktes anse, att vi nu åtminstone i det närmaste hade löst världsgåtan och visste vilka lagar som styrde vår gåtfulla tillvaro. Mina tankar gick till ett klokt ord av C. G. Jung, anført av Birger Qvarnström i nr 8, 1975, s. 5 av denna tidskrift: "Den största fara som någonsin hotat mänskligheten kommer från den del av vår erfarenhetsvärld, om vilken vi vet minst".

★

Men varför nämner jag i detta sammanhang den här boken? Av det enkla skälet, att *parapsykologin* där med en viss utförlighet tas med bland vår tids vidskepelse. Och varför det, frågar

kanske läsarna. Svaret ges på en av bokens sista sidor, där huvudorsakerna nämnes till att den arma mänskligheten så länge famlat i mörker och dödens skugga och låtit sig så ofta föras bakom ljuset av skumma och smarta bedragare. En av dem, den tredje i ordningen, är "det vanliga antagandet — som kan vara en bergfast övertygelse eller blott en viss välvillig inställning — att det finns en annan värld är fysikens, kemins och fysiologins, en värld som inte är underkastad de vanliga naturlagarna", en andlig verklighet. "Hade inte denna allmänmänskliga tendens att tro på det övernaturliga funnits, skulle min skörd av villfarelser varit mindre." I sistnämnda yttrande fäster man sig vid ordet "övernaturliga". Kunde det då inte möjligen tänkas, att naturen har andra, för oss okända lagar än de förut nämnda, att alltså även händelser, som enligt världsbilden modell 1900 inte kan inträffa, lika fullt i en framtida världsbild kan tillhöra naturen. Eller varför skulle det inte kunna finnas någon *andlig* verklighet, som också tillhör naturen men följer andra lagar än fysikens, kemins och fysiologins? Ja, varför inte? Härom lämnar oss författaren i okunnighet. Han förklarar bara, att ett sådant antagande vittnar om bristande "respekt för de logiska kraven" och yttrar i samma anda sitt förakt för vad han kallar "de psykiska forskarna".

Men utgår man från "den ledande psykologens" dogmatiska antagande, att ingenting kan ske, som strider mot de kända lagarna (i och för sig en typisk modern vidskepelse) är det naturligtvis konsekvent att förvisa parapsykologin till de mänskliga villfarelsernas skräpkammare. Dit hör inte bara "borddans, levitationer och plastiska avgjutningar" utan även "telekinesi, telepati, klärvoajans och andra sätt att inhämta kunskap utan förmedling av de vanliga sinnena", kort sagt ESP.

Helt överraskande och utan minsta bevis skriver Jastrow: "Den som tror på en av dessa saker tror på alla de andra — till följd av sin psykologiska typ och sin förmåga att sätta det logiska tänkandet ur spel" (!?).

Det skall villigt erkännas, att författaren mobiliserar hela sitt logiska skarpsinne för att bevisa, att de parapsykologiska fenomenen antingen är verk av smarta bedragare, skummisar av skilda slag eller av önsketänkande eller andra irrationella faktorer. Om ett bord råkar lyfta sig utan att någon tycks vidröra det, så beror det på att ett i seansen deltagande "medium" med satansk slughet iklätt sig skor, så konstruerade, att man oförmärkt kan lyfta det. Och "det psykiska skojet försiggår i hemlighet liksom diplomatin. Draperier, mörker, försiktighetsmått av en mängd olika slag är genomgående för psykiska experiment. Ett vanligt trick är att skenbart tillåta kritiska undersökningar och kontroll men se till, att de avbryts i tid." I regel anföras endast sådana fall, som "avslöjats" eller fått sin "naturliga" förklaring. Och i värsta fall har man ju det undermedvetna att skylla på. Men även om det finns undantag, är det tydligt, att det i allmänhet inte är något särskilt respektabelt sällskap som sysslar med parapsykologi eller, som Jastrow föredrar att kalla det, "psykisk forskning". Hans förakt för denna villfarelse synes stå i direkt proportion till hans okunnighet om hur denna forskning bedrivs. Ändå hade, när han skrev sin bok, Society for Psychical Research (S.P.R.) verkat i ett halvsekel, stundom under ledning av sin samtids mest berömda forskare och filosofer.

★

Jag skulle inte gjort någon affär av Jastrows bok, om den endast vore ett kuriosum. Men så är ju inte fallet. Snarare torde den ännu idag få anses ty-

pisk för inställningen till parapsykologin i vida kretsar, inte minst i vårt eget land. I sin mycket läsvärda, öppna och kritiskt odogmatiska bok om s.k. "flygande tefat" (UFOs) berättar Sökarens redaktör, att man i Amerika, då man vid Coloradouniversitetet tillsatte en kommitté av forskare med uppgift att skapa klarhet i denna fråga, diskuterade, om detta skulle skada universitetets anseende, och farhågor för detta hade uttryckts. Vetenskapernas historia kan förtälja om många motsvarande företeelser. Den förste i England, som på 1840-talet använde hypnotism, var en berömd medicine professor i London vid namn Robertson. Han fick från fakulteten en skarp reprimand och ställdes i valet mellan att lämna sin professur eller upphöra med detta "charlataneri". Det hjälpte inte att han invände, att han därmed trodde sig befrämja den medicinska vetenskapen, ty fakultetens dekanus gav det i sanning klassiska svaret, att fakultetens anseende var viktigare än vetenskapens framsteg. Så öppet skulle man visserligen inte i våra dagar uttrycka sig, men troligen spelar liknande tankegångar in i den hållning till parapsykologin man möter hos oss. Kanske vågar man likväl hoppas på en långsam förändring. Det kan inte ha undgått den som, låt vara aldrig så flyktigt, tagit del av den nutida fysiken och den nutida astronomin, att sekelskiftets världsbild, där allt skedde i enlighet med eviga och orubbliga lagar och allt därför teoretiskt sett kunde förutberäknas, nu befinner sig i stöpsleven. Vi måste t. ex. som man vet räkna med två inbördes oförenliga modeller, båda lika nödvändiga, vågrörelsemodellen och partikelmodellen. Eller vad skall vi säga om "anti-materia", om partiklar som rör sig *bakåt i tiden* eller om den moderna astronomin "kvasarer", "pulsarer", "hål i rymden" osv? Visserligen släpar alltid den allmänna opinionen åtskilliga decennier efter vetenskapen, men småningom kan den inte undgå att påverkas. Och därmed vaknar insikten om hur *litet* vi i själva verket vet om tillvaron och hur *mycket* som kan tänkas ske, som i sekelskiftets världsbild inte kunde ske. Detta kan inte undgå att återverka på hållningen till parapsykologin.

★

Ett ord kanske i detta sammanhang förtjänar sägas om försöken att bortförklara de parapsykologiska fenomenen såsom idel bedrägeri, medvetet eller omedvetet. Naturligtvis skall det villigt medges, att detta i stor utsträckning förekommer. Men kanske inte ändå riktigt i samma grad som man vanligen antar. William James,

den berömda amerikanske psykologen och filosofen, som hyste livligt intresse för "psykisk forskning" och i många år deltog i seanser, skriver i en fängslande uppsats, kallad "En psykisk forskares slutuppgörelse":

"I de flesta mänskliga ting är anklagelsen för avsiktligt bedrägeri och falskhet i hög grad ytlig. Människans karaktär är alltför komplicerad för att man alltid skulle kunna draga en skarp gräns mellan hederlig och ohederlig. Vetenskapsmännen själva bedrar — på offentliga föreläsningar — hellre än att låta experimenten följa sin välbekanta benägenhet att misslyckas. Jag har hört en föreläsare i fysik, som övertagit företrädarens materialsamling, rådgöra med honom om en viss maskin, som har till uppgift att visa, att även då dess perifera delar rör sig tyngdpunkten förblir orörlig. 'Den kommer att röra sig', klagade han. 'Nå', sade företrädaren urskulldande, 'sanningen att säga fann jag det rådligast, att var gång jag använde maskinen slår en spik genom tyngdpunkten'."

Om ett medium en gång beslås med fusk, så drar man gärna den slutsatsen, att det alltid vid hans eller hennes framträdande är fråga om bedrägeri, även om det sker så skickligt, att det undandrar sig upptäckt. James vänder sig med bestämdhet mot denna generalisering. Ingen betvivlar hans hederlighet, men han berättar lika fullt en lärorik historia om hur han själv i ett vetenskapligt sammanhang gjorde sig skyldig till fusk. Som ung amanuens vid ett zoologiskt institut vid Harvard skulle han en gång under professors föreläsning visa hur ett hjärta vid olika retningar rörde sig. Det skedde med hjälp av en visare, som kastade en förstorad skugga på den vita duken. Men hur det nu var vägrade hjärtat att uppföra sig så som det enligt professors påstående borde göra. "Jag blev förskräckt över fiaskot och fann mig plötsligt handla som ett av dessa militära snillen, som på slagfältet förvandlar nederlaget i seger. Det fanns ingen tid till besinning; jag fann mig därför, i det jag satte pekfingeret under den del av visaren, som ej kastade någon skugga och lät den impulsivt och automatiskt härma de rytmiska rörelser professorn förutsagt att hjärtat skulle göra. Jag hindrade experimentet från att misslyckas och räddade ej endast min kollega från en förödmjukelse, som utan min självnärvaro blivit hans lott, utan bibragte auditoriet den riktiga uppfattningen om saken." James tillägger att han ännu på gamla dagar tvekar, om han inte handlade rätt med sitt ungdomliga fusk. Men skulle man inför ett "avslöjat" paranormalt feno-

men dra den vanliga slutsatsen, "borde mitt handlingsätt vid detta enda tillfälle diskreditera allt vad jag gör, t. ex. allt vad jag skriver i denna artikel — en uppenbart orättvis slutsats".

★

Jag har nämnt den misstro, varmed den parapsykologiska forskningen möts i vårt land. Så är även fallet ute i stora världen, ehuru i mindre grad. Mycket har hänt sedan Jastrow skrev sin bok. Det finns numera i flera länder (under olika namn) professorer i ämnet. Och framstående forskare erkänner inte bara dess berättigande utan även dess betydelse. Till dem hör Sir Alister Hardy, omtalad och per brev intervjuad i denna tidskrift (nr 7, 1975). Han är professor emeritus i Oxford, berömd biolog med havets fauna som specialitet, numera ledare för en grupp forskare, som studerar den religiösa erfarenheten. I sin senaste bok, *The Divine Flame*, en serie Gifford Lectures vid universitetet i Aberdeen, ägnar han ett centralt kapitel åt "psychical research", alltså parapsykologi. Han kallar denna forskning "den mest betydelsefulla som någon människa någonsin bedrivit" och fortsätter: "Visserligen är utforskandet av den yttre rymden, som nu har tagit sin början, vida mer stimulerande och kräver till och med större mod än erövringen av polerna eller av Mount Everest, men den lovar oss endast mera kunskaper om det fysiska kosmos. Psykisk forskning synes ge oss något av *en helt annan ordning* (something of quite a different order) — ja i själva verket så annorlunda, att de flesta av våra samtida vägrar att ta den på allvar."

Anm. Alf Ahlberg, fil. dr och teol. hedersdoktor, f. d. rektor vid Brunnsviks folkhögskola, har skrivit en lång rad böcker och kulturartiklar samt översatt många böcker.

VATTUMANNEN

Bokhandel och postorder

NY KATALOG 1975

med nya titlar från USA och England.

Order: tel. 08/10 69 15

Affär i Strindbergs Blå Tornet Drottninggatan 83, Stockholm

Meditation, yoga, astrologi, massage, akupunktur, makrobiotik, flygande tefat, skivor, affischer, rökelse.

Nu bättre och snabbare leveranser.

VATTUMANNEN

BOK 45096

104 30 Stockholm

Den Nya Kyrkan

- Swedenborgs efterföljare

Av **OLLE HJERN**

1749 började i London anonymt att utges en serie verk på latin om Bibelns rätta tolkning, om kristendomens sanna väsen och om den andliga världens mysterier — titeln på den första boken var "Arcana Coelestia", "Himmelska Hemligheter". Den andliga världen med dess olika samfund och tillstånd skildrades här i många deltaljer, samtidigt som en sträng förnuftsmässighet och en reserverad hållning gentemot mänskliga strävanden efter undergörande krafter var en grundton i dessa skrifter. Stor blev förvåningen, när det efter något decennium eller mer blev klart att det var den svenske vetenskapsmannen och bergsingenjören Emanuel Swedenborg som var författaren.

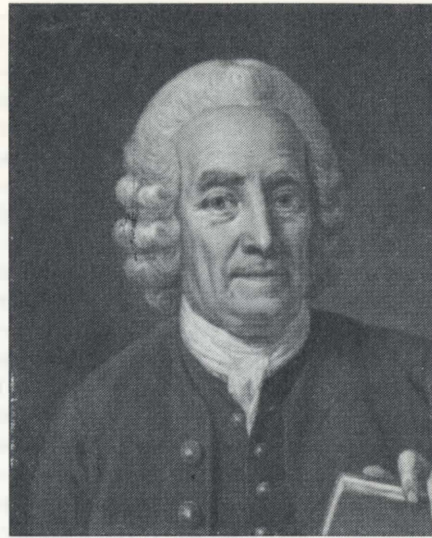
Emanuel Swedenborg, född 1688, var son till biskopen Jesper Svedberg i Skara, en man som själv ofta hade en känsla av andars och änglars närvaro, samtidigt som han, liksom sonen, ville betona goda gärningars betydelse för sann kristendom. Swedenborg ägnade sig länge nästan helt åt teknisk och naturvetenskaplig forskning, men 1745 fick han i London en kallelseupplevelse, som gav hans liv en helt ny inriktning. Han upplevde sig möta himmelns och jordens Gud i Jesu Kristi gestalt, och denne gav honom det heliga uppdraget att för mänskligheten lägga fram Ordets, det gamla och det nya testamentets inre mening. På samma gång inträdde Swedenborg i en livslång kontakt med den andra världens varelser, med andar och änglar.

Swedenborg upplevde att kallelsen kommit till honom att förklara kristendomens sanna väsen — med

hjälp av en ny uppenbarelse från samma gudomliga källa som tidigare varit inspirationen till gamla och nya testamentet. Den bibliska uppenbarelsen förblev för Swedenborg en grundval, och evangeliernas Kristus kom alltid att stå i centrum för honom — men annars kunde man nog ha lika goda skäl att tala om en ny religion som om en ny, reformerad kristendom.

De viktigaste av Bibelns böcker uppfattar Swedenborg som gudomligt inspirerade, vilket innebär att de är skrivna i "motsvarigheter", på ett allegoriskt och symboliskt sätt, så att de allt igenom har en djupare mening, som inte utan särskild uppenbarelse och upplysning kan framträda för människan genom den bibliska bokstaven. Swedenborg vill inte förringa den yttre historiens eller bokstavens värde för människans andliga skolning, men vissa bibliska avsnitt, t. ex. hela urhistorien, betraktar han som rent symboliska eller förebildande. Enligt honom är skapelseberättelsen i en djupare mening en skildring av människans andliga skapelse, av hennes andliga pånyttfödelse i olika tillstånd eller "dagar" av framåtskridande. Krig och grymheter, som berättas, förebildar de andliga strider som människan måste genomgå för det själviska jagets kuvande.

Evangeliernas Kristus, "den förhärligade Herren", "den ende Guden och frälsaren" står, som nämnts, klart i religionens centrum för Swedenborg. Vi människor hade grovt missbrukat våra från skapelsen givna gudomliga förmågor, friheten och förnuftigheten, så att avgrundens, den onda andevärldens, makt hota-

Emanuel Swedenborg (målning av P. Krafft d. ä.)

de att ta överhanden över himmelns. Men då ägde enligt Swedenborg ett unikt gudomligt nedstigande rum i Jesus Kristus. Genom strider och segrar över ondskans andemakter och genom kraften i sina ord nedsteg gradvis den rent gudomliga naturen i den människofödde Jesus, i vilken den gudomliga godhetens och sanningens väsen uppenbarades.

Men samme förhärligade Kristus uppenbarar sig enligt Swedenborg inte bara inom den kristna religionens sfär, utan också inom andra religioner, överallt där ärligt troende människor finns. Swedenborg påvisar att de väsentliga andliga och moraliska sanningarna finns inom skilda religioner och även avspeglas inom dessas mytvärldar, vilka i likhet med de gamla egyptiska och grekiska religionernas myter måste vara skildringar i "motsvarigheter" och rester av en uruppenbarelse.

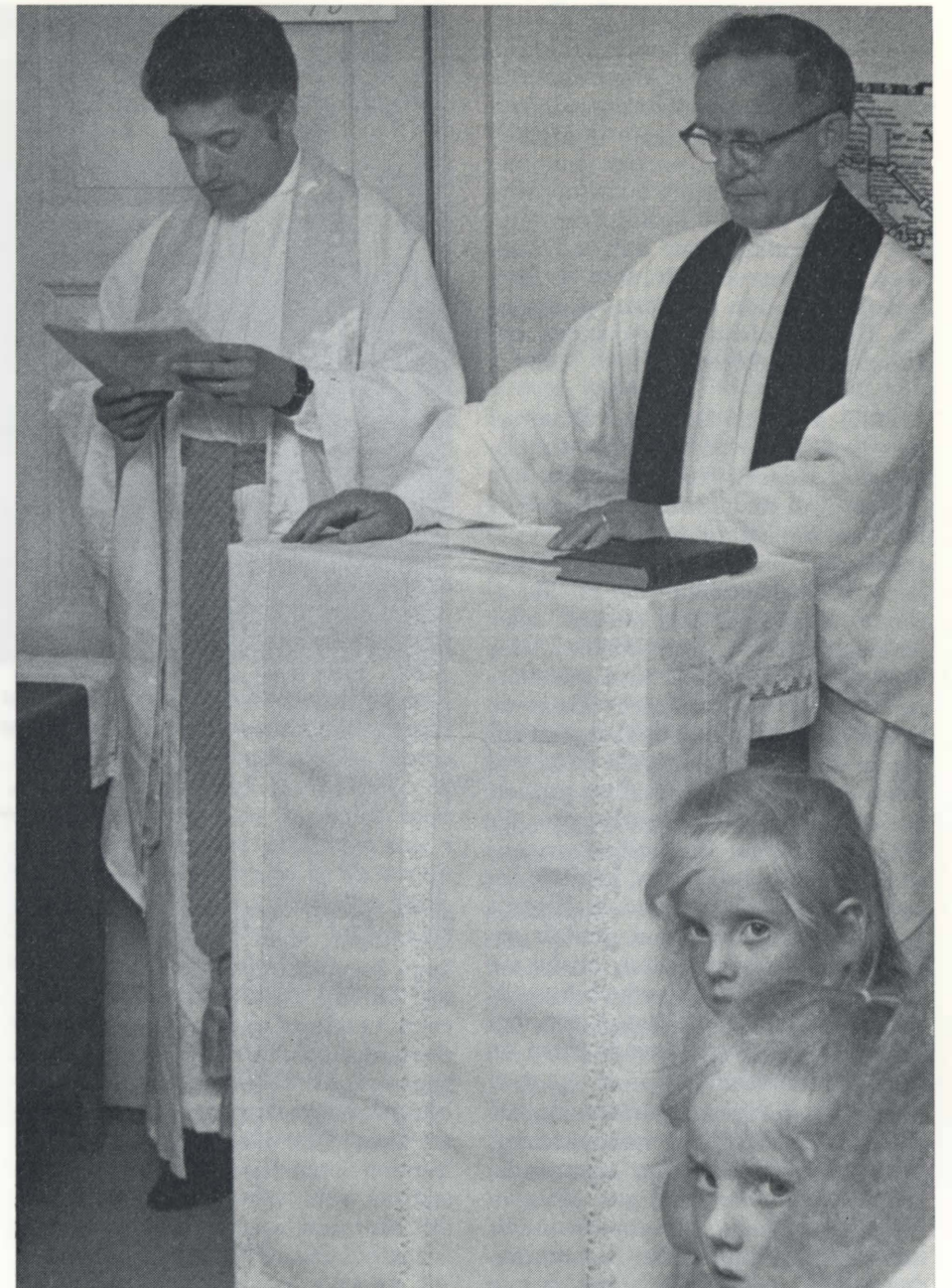
Själens utvecklas enligt Swedenborg gradvis genom att gå från ett tillstånd till ett annat. Från den andra världen nedstiger själen och danas i jordelivet till en enskild personlighet, som här efter en tid måste lägga av det materiella hölje som den genom jordelivet skapat omkring sig. I det nya livet kommer människoanden först till ett mellantillstånd, där den möts av goda änglar och andar, som vill föra den till ljusa och lyckliga tillstånd i himmelska samfund. Om änglarnas och den nykomne andens inre rådande kärlek överensstämmer, dvs. är i samma grad av godhet, blir anden själv snart en ängel i himmelen — i annat fall blir det med tiden en skilsmässa, och anden väljer då av

fri, inre böjelse att sälla sig till sina likar, bättre eller sämre, men alltid sådana som han innerst bäst trivs med och blir lyckligast tillsammans med. Somliga inser i mellantillståndet sina tidigare misstag och genomgår då reningsprocesser, "ödeläggelser". Så bildas i den andra världen i enlighet med de inre böjelserna "himlar", "änglasamfund", "avgrunder" och "helveten", och hela utvecklingen där sker i noga överensstämmelse med Guds barmhärtighet för att leda varje människoande till den andliga plats där den upplever sig innerst höra hemma och bäst och friast kunna förverkliga sig själv.

Var och en finner enligt Swedenborg sin plats i den andra världen i överensstämmelse med troheten till den sanning som han fått del av inom ramen för sin religion eller livs-åskådning. Det är då alltid den inre kärleken, inte den yttre beaktelsen, som är det avgörande. I himlarna älskar alla att fritt tjäna varandra, medan de ondskefulla i helvetena ofta måste tyglas genom hårda erfarenheter för att inte skada varandra och därmed bli än olyckligare.

För Swedenborg är också det rent jordiska samhället som sådant vår nästa, vilket vi måste älska enligt evangeliets två främsta bud, de om kärlek till Gud och kärlek till vår nästa. Pliktuppfyllelse i de rent jordiska sammanhangen hör hos Swedenborg till en sant andlig människas främsta mål, och då denna världen i allt är en avbild av den andra, fortsätter människans praktiska uppgifter i de motsvarande samhällen och i den motsvarande natur som hon möter på den andra sidan. Var och en är enligt denna syn bestämd för sin uppgift i "himmelens stora människa", vilken utgörs av varelser från de mest skilda planeter och världar.

De etablerade kristna kyrkornas förkunnelser hade enligt Swedenborg blivit så förmörkade av falska läror att en ny uppenbarelse var en nödvändighet. Man hade delat gudomen i tre skilda personer, man hade förkvävt människors frihet genom andligt tvång, hävdade att förnuftet måste tas under trons lydnad och förnekat den frälsande betydelsen av ett människokärlekens liv. De nya sanningarnas uppenbarande innebar därför enligt hans förklaring ett avslöjande av, en dom över, den gamla kyrkan och dess alla falskheter. I den andliga världen, som han var i kontakt med, fick han

Pastor Olle Hjern, t. v., och biskop Philip N. Odhner vid gudstjänst i Göteborg. Biskop Odhner är överhuvud för "Herrens Nya Kyrka som är Nova Hierosolyma", en av de internationella enheterna av Nya Kyrkan, med verksamhet i För-enta staterna, England, Holland, Sverige, Tyskland, Jugoslavien, Japan, Sydafrikanska Republiken och Lesote. Han är av svensk prästsläkt och har sitt säte i Bryn Athyn, Pennsylvania, USA.

bevittna hur den gamla kyrkans her-ravälde förgick och hur den äkta religionen, den sanna kristendomens kyrka, "det Nya Jerusalem", grundvalen för det kommande gudsriket på jorden, började bildas och nedstiga bland människorna, om än bland bara helt få.

För Swedenborg blir den sanna kyrkan, med dess kontakt med högre världar, Herrens egen boning eller himmel bland jordens människor, en hela mänsklighetens själ och hjärta och lungor för hela dess stora kropp. Till sitt väsen är den osynlig och blir till varhelst en män-

niska vill öppna sig och lyssna till den gudomliga rösten, varhelst någon genom högre sanningar vill rannsaka sitt inre och undanröja något av ondska och falskhet ur sitt liv. Dock finner vi i t. ex. "Sanna Kristna Religionen" (1771) ganska detaljerade föreskrifter rörande sakrament och yttre ordning för "den Nya Kyrkan", som enligt Swedenborg snart skulle upprättas. Som början av denna kyrka betecknade han i brev sin krets av trosfränder i Göteborg, och säkerligen även dem i England. Men i Sverige fanns vid denna tid ingen frihet för nya kyr-

kobildningar, och säkert ville Swedenborg också först ge de etablerade kyrkorna en åtminstone teoretisk chans att ta ställning till och anta vad han fått i uppdrag att förkunna för världen — det som han inte såg som sitt eget budskap, inte heller som något budskap från änglar eller andar, utan som ett budskap från Herren själv, som en uppfyllelse av den bibliska profetian om Herrens Jesu Kristi andra ankomst till världen.

1787, femton år efter Emanuel Swedenborgs död, bildade engelsmannen Robert Hindmarsh en fast organiserad församling av "den Nya Kyrkan, betecknad med det Nya Jerusalem i Uppenbarelseboken". Denna ville inte godkänna de dittillsvarande kyrkornas sakrament eller andliga ämbeten, och "omdop" för inträde i Nya Kyrkan blev från början regeln. Snart vigdes också de första prästerna. Swedenborgs skrifter mellan 1749 och 1771 kom vid sidan av Bibeln att betraktas som ett gudomligt inspirerat rättesnöre för kyrkan. Denna församling organiserades dock inte utan kraftig opposition från de betydande kretsar som inte önskade någon särskilt organiserad ny kyrka utan ansåg sig bättre förverkliga Swedenborgs intentioner genom att verka för den Nya Kyrkans framväxande inom de bestående samfundet.

Somliga ansåg att den första prästvigningen i England hade kommit till genom ett gudomligt ingripande, och då ville man vanligen så mycket som möjligt anknyta till tradition och succession från denna, medan andra ansåg viningar genom lokala kretsar av nykyrkligt troende vara det enda riktiga. Amerikanen George Bush, en betydande gestalt i Nya Kyrkans historia, hävdade 1857 att var och en i kraft av inre kallelse kunde predika och förvalta sakramenten inom Nya Kyrkan. Andra "swedenborgare" önskade ingen sakramentsförvaltning alls utan såg den Nya Kyrkans förverkligande i nya samhällsbildningar enligt en fullkomnad etisk ordning. Diverse utlöpare i ockultistisk och spritualistisk riktning gjorde sig också tidigt påminta.

Grupper av Swedenborgs-vänner bildades, sinsemellan oberoende, i rätt olika former i skilda delar av världen. Först i slutet av 1800-talet började man i Amerika att förverkliga planerna på en "allmän kyrka", öppen för internationellt medlem-

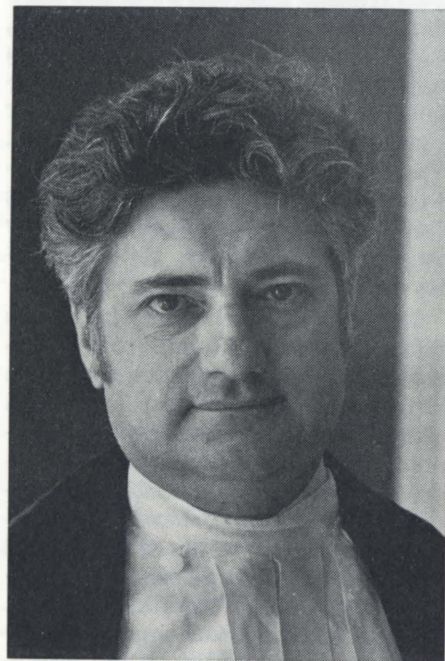

Pastor Hjern från Herrens Nya Kyrka och pastor Boyesen från Nya Kyrkans Församling vid gemensam sammankomst på Swedenborgs födelsedag 29 januari.

skap. Sedan dess har några kyrkobilddningar med denna inriktning även kommit till, alltid med prästerlig ledning, fast kyrkoordning och erkännande av gudomligheten i Swedenborgs teologiska skrifter som grundsatser. 1970 var alla "swedenborgianska" grupper i världen företrädare vid ett internationellt möte i London, och detta kan faktiskt betraktas som det första allvarliga försöket att samla alla världens "swedenborgare".

I Sverige har öppen församlingsverksamhet inom Nya Kyrkan fortgått sedan 1860-talet, och för närvarande finns i Stockholm tre församlingscentra, nära samverkande men dock vart och ett med något olika inriktning. På 1920-talet byggdes i Stockholm "Swedenborgs Minneskyrka" vid Tegnérslunden, där den nyligen bortgångne Jack Hårdstedt verkade under mer än två decennier som ledare för "Nya Kyrkans Svenska Församling". Denna kyrkobyggnad har nu blivit en gemensam helgedom för de tre grupper som finns i huvudstaden. Samtidigt uppehåller "Nya Kyrkans Församling" sin särskilda verksamhet i den några år gamla Bägerstakyrkan vid Sockenvägen—Bägerstavägen i Enskede, och "Herrens Nya Kyrka" har sin verksamhet vid Banérgatan 4, Östermalm. Till "Nya Kyrkans Församling" är "Nya Kyrkans Samfund" i

Jönköping anslutet, och till "Herrens Nya Kyrka" hör "Nya Kyrkans Bekännare" i Göteborg. Även i Malmö finns regelbunden nykyrklig verksamhet. Det sammanlagda medlemsantalet för dessa grupper torde vara några hundratal.

Artikelns författare, fil. kand. Olle Hjern, är präst i Herrens Nya Kyrka. Han är också ordförande i Religionshistoriska Föreningen i Stockholm.

SHERLOCK PHILIP KLASS

Den mest energiske UFO-opponenten i USA f. n. är den tekniske journalisten Philip J. Klass, som i sina böcker **UFOs — Identified** och **UFOs Explained** (båda på Random House) ingående och skickligt granskar betydande UFO-fall, av vilka många lämnats oförklarade av andra undersökare. Klass är ett slags ufologins Sherlock Holmes. Med logik, fantasi och inte minst blick för avslöjande detaljer finner han plausibla förklaringar till märkliga UFO-händelser.

Klass är fullständigt övertygad om att inga UFOs är rymdfarkoster. För att visa detta har han flera gånger offentligt — i radio, TV, tidningar och föredrag — utmanat ufologerna genom att erbjuda vem som vill ett kontrakt enligt vilket hans motpart skall betala honom 100 dollar varje år (men maximum 1.000 dollar) så länge som inget bevis för rymdskeppens existens kan presteras, i form av ett kraschat tefat eller betydande del av ett sådant eller en livs levande utomjordisk rymdman, eller ett tillkännagivande av amerikanska vetenskapsakademien att man fått avgörande bevis för att jorden under 1900-talet haft besök av främmande, icke-jordiska varelser — i gengäld skall Klass till sin motpart betala 10.000 dollar så snart bevisen finns. Endast en person har skrivit under ett kontrakt, men denne bröt det efter två utbetalningar, sedan hans påstående att norska regeringen 20 år tidigare tillvaratagit ett kraschat tefat på Spetsbergen inte kunde accepteras som bevis. — Om endast 10 personer skriver under ett sådant kontrakt och det sedan visar sig att Klass haft fel, blir han ruinerad! (Man kan imponeras av Klass' djärva utmaning till ufologerna, men man kan också fråga sig om han med kontraktserbudandet i bakgrunden kan bedriva objektiv UFO-forskning. Svaret är att det kan han förstås inte. Han är hårt bunden till en icke utomjordisk lösning. Hela hans aktivitet på det här området har till syfte att visa att UFOs alltid går att förklara natur-

ligt — ofta som bedrägeri och självbedrägeri.)

Som så många andra UFO-skeptiker anser Klass att de stora avstånden i universum praktiskt taget omöjliggör besök på jorden från andra civilisationer. Ingen planet i vårt eget solsystem kan ha intelligent liv, det vet man numera; vår närmaste grannstjärna, Alfa Centauri, befinner sig på mer än 4 billjoner mils avstånd, och det finns inget som tyder på att denna stjärna skulle omkretsas av någon planet. Men om där trots allt skulle finnas en civilisation med rymdskepp, så skulle dessa, om de färdades med en hastighet av 10 miljoner mil i timmen, behöva nära 50 år för att nå jorden. (Med samma hastighet skulle en farkost omkretsa jorden på mindre än två sekunder.)

Till detta resonemang kan invändas:

1. Om en planet med högintelligenta varelser håller på att dö, så att ett boende där inom överskådlig tid blir omöjligt, är det självklart att varelserna vill ge sig iväg, om de kan, för att söka efter en ny, beboelig himlakropp i deras närhet i världsalltet. Rymdskepp kan fungera som deras hem i generationer.
2. I världsrymden råder vakuum; där finns ingen hindrande friktion. Mycket höga hastigheter kan tänkas uppnås av rymdfarkoster. Vid hastighet nära ljusets sker enligt Einsteins teorier, som är allmänt accepterade, åldrandet långsammare än normalt.
3. Hos oss på jorden är avancerad vetenskap en ung företeelse. Vi vet inte mycket om vilka möjligheter universum rymmer. Vi har fått elektriciteten och kärnkraften. Vad kommer sedan? — Kanske är det möjligt att dematerialisera en kropp på en plats och materialisera den på en annan plats utan att tillryggalägga sträckan mellan dem!
4. Varelser på andra planeter kan ha en intelligens som är många gånger högre än vår — och en veten-

skap som förhåller sig till vår som, kanske, 1.000 till 1. Hur kan vi, med en endast några hundra år gammal vetenskap och en anspråklös tankeförmåga, förklara vad som vore möjligt eller omöjligt för andra, högre stående intelligenser?

5. UFOs kan tänkas komma från andra dimensioner, eller regioner, av verkligheten, vilka vi inte kan uppfatta med våra sinnen men som finns i vår relativa närhet. De fem punkterna ovan är referentens egna synpunkter.

★

Som huvudopponenter i UFO-kontroversen framstår professor J. Allen Hynek, som ivrar för mer UFO-forskning, och Philip J. Klass. Hynek är inte imponerad av Klass' böcker. Han skriver i en artikel i **Fate** bl. a. att Klass tar sin tillflykt till nedsättande karaktärsomdömen om vittnen; han insinuerar om deras verkliga motiv och förvanskar fakta för att de skall passa hans syfte. Hynek tycker att Klass kommit på fel plats i livet; han skulle ha blivit utmärkt som åklagare, fast besluten att vinna sina mål till varje pris och noggrann i att undvika alla fakta som skadar den sak han företräder. Men Klass är inte bara åklagare, skriver Hynek, utan även amatörpsykiater som försöker analysera känslor och motiv hos vittnena. Men det som han för fram är inte väsentliga fakta utan hörsägnar, gissningar — hans "psykiatriska" slutsatser och åsikter skulle inte godtas av en domstol.

UFO-foton

I ett bra kapitel om UFO-fotografier citerar Klass NICAPs Stuart Nixon, vilken i tidskriften **UFO Investigator**, november 1972, skrivit att NICAP aldrig har granskat något foto av ett farkostliknande UFO, där bilden varit i full överensstämmelse med påståendet att ett främmande, flygande föremål fotograferats. I samtliga fall har det varit någon detalj eller några detaljer som gett upphov till misstanke

om bluff eller misstag. Nixon skrev också att det aldrig funnits bekräftelser från utomstående vittnen till UFOs som fotograferats, fastän andra människor många gånger borde ha sett föremålet, om det varit en stor farkost och inte en liten modell. Om UFOs är en fysisk realitet, så måste förr eller senare något oomtvistligt fotografiskt bevis på detta framkomma, anser Stuart Nixon, men — varje år som går utan att något sådant fotografiskt bevis presenteras, talar emot att okända föremål opererar i jordens atmosfär.

I USA finns omkring 80 millioner kameror (filmkameror räknade). Det har uppskattningsvis tagits 50 milliarder fotografiska bilder sedan 1947, när UFO-fenomenet började — enbart av amerikaner. Man har lyckats fotografera så snabba, oväntade händelser som flygplansolyckor och meteoror — men, säger Philip Klass, det finns inte ett enda foto som oomtvistligt visar en främmande rymdfarkost. Tusentals UFO-foton har granskats — inte ett enda har kunnat bedömas som med säkerhet tillförlitligt.

Klass understryker en väl känd sanning: **inget UFO-foto är mer pålitligt än den fotograf som beskriver händelsen som fotograferats.** Det är nämligen mycket lätt att fabricera ett UFO-foto. Man kan t. ex. använda ett litet föremål som modell — lätt att hitta eller tillverka — och detta kan hängas upp i en tråd eller kastas upp i luften.

Bedrägeri kan påvisas på många sätt. En skugga på en vägg kan visa att fotot inte har tagits vid den tid på dygnet som påstås; ordningsföljden mellan foton i en serie kan göra klart att fotografen farit med osanning, osv. Om fotografen vägrar att lämna ifrån sig hela serien av negativ eller (ifråga om polaroidfoton) originalbilder, så är misstanken om bedrägeri så stark att fotografen inte kan tas på allvar.

På en punkt är Philip Klass' resonemang diskutabelt. Han menar beträffande ett viktigt fall (det enda som dr Hartmann i Condonkommitén var beredd att ta på allvar) att det är misstänkt att fotografen lät bilderna av UFOt vara kvar i kameran en tid och inte omedelbart lät framkalla dem, för att inte spoliara oanvänd film. Om man har fotograferat något så sensationellt som en främmande rymdfarkost, är det naturligt att man omedelbart vill se resultatet. Klass finner det också misstänkt att, som en journalist berättade, barnen i familjen höll på

att leka med negativa på golvet under en soffa! Visst är detta egendomligt och "misstänkt". Man skall dock komma ihåg att människor är olika funtade. Klass — och kanske du och jag — skulle med detsamma ha framkallat de sensationella bilderna och sedan varit mycket rädda om negativa. Men olika människor har olika syn på vad som är viktigt i deras liv, tänker på olika saker, bryr sig om olika saker. Klass tycker att det är en talande avvikelse att frun i familjen först sa att hon och mannen hade varit ute på gården och sett UFOt tillsammans men sedan i annat sammanhang uppgav att hon ropat ut sin man, som befunnit sig inomhus. Men det är inte säkert att ett par vanliga människor på landet har lika starkt sinne för och behov av absolut exakta upplysningar om detaljer som den högtintelligente Philip Klass har. Det enda viktiga var kanske för dem att förklara att de hade sett, och fotograferat, ett UFO.

Men: det är ändå anmärkningsvärt — och "misstänkt" — att UFO-foton står sig så dåligt vid granskning, att det knappast finns något enda som klart och tydligt visar vad som kan vara en rymdfarkost.

I kontrast mot de många hundra UFO-foton som finns existerar det endast en handfull amatörfilmer som uppges visa UFOs — trots att det finns över 8 millioner amatörfilmkameror i USA. Förklaringen till detta är, anser Philip Klass, att det är ytterst svårt för en amatörfilmare att fabricera en bra UFO-film. Till detta fordras en utrustning som endast kommersiella filmare förfogar över. Och bland de få UFO-filmerna finns ingenting övertygande. I några fall har man tydligen hängt upp en liten modell i en tunn tråd. — Klass behandlar ingående ett fall där det inte varit fråga om bluff. Slutsatsen blir att två ljuspunkter på filmen sannolikt utgörs av solreflexer från två flygplan som befann sig i området vid den tidpunkt då filmen togs.

Cigarrformat tefat

I ett av de mer övertygande kapitlen i **UFOs Explained** granskar Klass en mycket uppmärksammat iakttagelse av ett cigarrformat rymdskepp med två rader av upplysta fönster, vilken gjordes 1948 av en flygplansbesättning. En flygkapten sa enligt en pressuppgift att "man kunde se rätt igenom fönstren och ut på motsatta sidan". Amerikanska flygvapnets UFO-undersök-

ningsavdelning betecknade fallet som oförklarat.

Klass löser mysteriet genom en jämförelse.

I mars 1969 gjorde flera personer i Tennessee och Indiana, USA, liknande iakttagelser av ett långsmalt föremål — "som en fet cigarr" — med upplysta fönster. En vittnesgrupp på tre välutbildade personer, bl. a. en borgmästare, trodde att det antingen rörde sig om ett nytt, topphemligt militärt flygplan — eller en farkost från rymden. Ett vittne, Ph. D., som var utrustat med kikare, trodde sig se en skvadron av tre lysande, lågtflygande UFOs i formation.

Men det är helt klart att det rörde sig om rester av raketanordningar som ryssarna natten innan använt vid uppsändningen av en rymdsond i bana. Raketdelar förlorade höjd, föll mot jordens atmosfär, splittrades och flammade på grund av friktionen, innan de slutligen förintades. Dessa raketdelar störtade mot jorden just över de platser där UFO-iakttagelserna gjordes, det vet man på grund av amerikanska luftförsvarets radarbevakning.

Klass skriver att observatörerna varit offer för inbillning och en spontan, psykologisk reaktion. Ärliga och intelligenta människor som bevittnar en snabb, oväntad händelse av något för dem okänt, kan kraftigt missta sig i beskrivningen av vad de sett.

Nya Guinea-fallet

En klassiker inom ufologin är de observationer som gjordes på Nya Guinea några dagar 1959 av en anglikansk prästman, fader Gill, och ett antal papuaner. En beskrivning av fallet finns i Sven Magnussons "Flygande tefat"... vad säger vetenskapen? Flera UFOs iaktogs samtidigt — vid ett tillfälle tre och ett annat tillfälle åtta stycken! Ibland var något av dem så nära att vittnena ansåg sig kunna se varelser ombord, som vinkade.

Den viktigaste invändningen som Klass har är att fader Gill och hans infödda följeslagare gick in och åt middag under en halvtimme, medan ett UFO fanns synligt — kort tid efter det att man vinkat till UFO-varelserna och fått svar och UFOt hade närmat sig! — utan att någon samtidigt ställdes på utkik för att se vad som skulle hända. Klass skriver att han helt enkelt inte kunde tro sina ögon, när han läste detta i en fotokopia av den ursprungliga rapporten om händelserna, skriven

av Gills chef pastor Cruttwell. Efter middagen var UFOt fortfarande synligt, men verkade mindre enligt Gills anteckningar. Därefter gick man i kyrkan, och när gudstjänsten var över, var det molnigt ute, och inget UFO kunde observeras.

I Fate replikerar Hynek till Klass att han också tyckte det var underligt att sällskapet gick in för att äta, medan UFOt syntes. Han frågade fader Gill hur denne vid detta tillfälle så lugnt kunde gå till måltiden och fick svaret att Gill vid återblick på händelserna själv var förvånad över detta men att han vid den tiden inte tänkte på dessa UFOs som rymdfarkoster utan trodde att det kanske rörde sig om någon ny amerikansk uppfinning. I en insändare svarar Klass att Gill dagen före den observationen i ett brev, vars innehåll återges, sagt sig vara övertygad om att det var fråga om utomjordiska besökare.

Philip Klass föreställer sig att de infödda varit mycket beroende av den vite missionären, så att de känt sig tvingade att gå med på hans beskrivning av händelserna. Pastor Cruttwell säger i sin slutrapport att "många är benägna att betvivla intyg från infödda papuaner, eftersom dessa anses obildade, vidskepliga och benägna att säga vad som helst för att behaga européerna", men detta menade Cruttwell var högst orättvist.

Klass tror inte på Gills vederhäftighet. Men Hynek, som har träffat Gill, tog intryck av dennes uppträdande och karaktär samt av antalet och kvaliteten på de infödda vittnena, av vilka 25 skrev under en redogörelse för att intyga att de varit närvarande vid händelserna.

Vad ansåg de australiensiska myndigheterna? Jo, de menade att åtminstone tre av ljusen varit planeterna Jupiter, Saturnus och Mars. Ljusbrytning, det växlande tropiska vädret och stjärnornas naturliga förflyttning på himlavalet kan ha samverkat till att ge intryck av storlek och rörelse. Gill svarade att en del mindre UFOs kan ha varit stjärnor (planeter) men att det var mycket svårt att tro det på grund av deras storlek och rörelser.

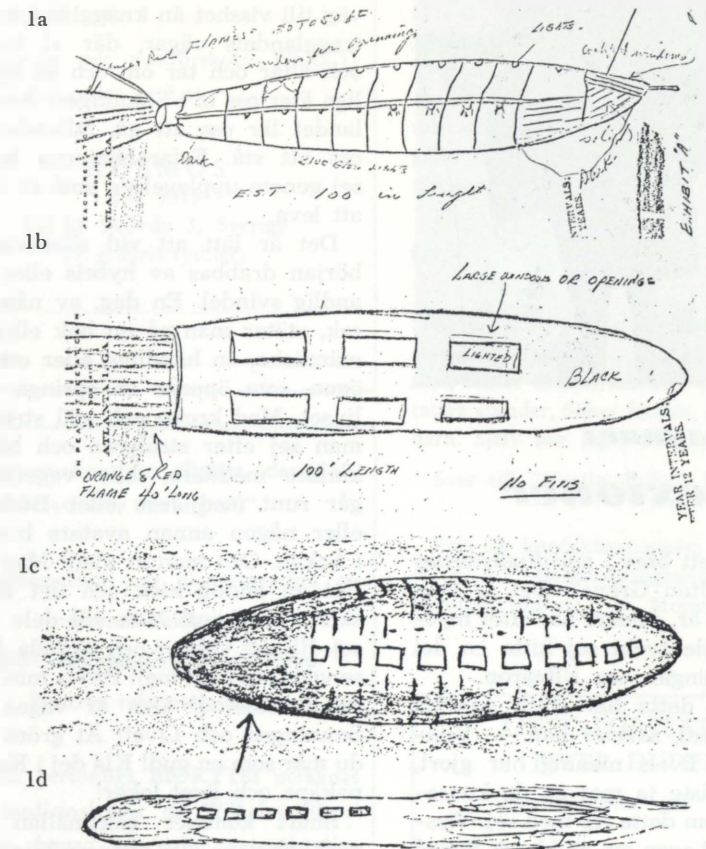
Nå, vem skall nu den stackars sanningssökaren tro på, fader Gill, vilken Hynek beskriver som en respekterad prästman, eller ärkeskeptikern Philip Klass, som satt sig i sinnet att visa att alla UFO-fall kan förklaras på naturligt sätt?

Referenten är för sin del inte alls övertygad av Philip Klass' resone-

mang utan menar nog att dessa UFOs är UFOs, men anser det ändå värdefullt att så ytterligt skeptiska synpunkter som Klass' kom-

mer till uttryck i UFO-debatten. Philip Klass är mycket duktig, och han skriver en god, läsvänlig engelska.

SM

De två översta skisserna har gjorts av två piloter som 1948 observerade ett stort, avlångt "rymdskepp". Amerikanska flygvapnet betecknade detta föremål som oidentifierat. De två undre teckningarna gjordes tjugo år senare av vittnen i Tennessee (1c) och Indiana (1d) vilka trodde sig se en stor rymdfarkost med upplysta fönster. Det rörde sig emellertid om spillror av ett ryskt raketsteg. — Det som piloterna såg 1948 kan ha varit en starkt lysande meteor. (Det förekom meteorregn under den aktuella veckan.) Bilderna är hämtade ur Philip Klass' bok "UFOs Explained".

UFO OCKULTISM ESP

ANDLIG UTVECKLING

Engelskspråkig litteratur
700 titlar i lager varav 100 i pocket.

Rekvirera våra nya boklistor — 1975!

EDISTA postorderbokhandel
Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Besök gärna vårt lager efter överens-
kommelse per tfn 08/758 62 50.

BLI EFFEKTIV

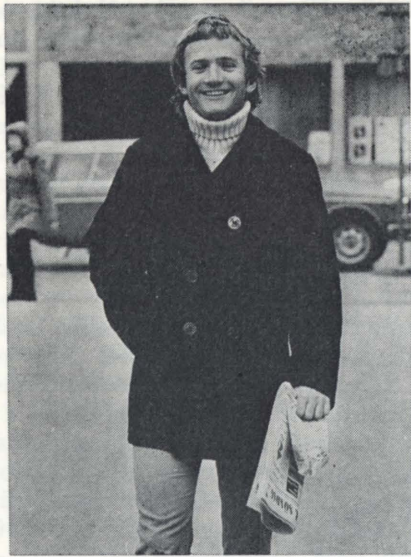
forskargruppen Association I. I. C:s
korrespondenskurs i praktisk psykologi.

Behandlar bl. a. hur människans energi alstras resp. laddas ur och hur ökad energi t. ex. ger möjlighet att använda "datorn i Ditt inre" m. m.

Vitsordas av deltagare från hela Norden. Successivt förbättrad.

Begär prospekt.

ARO-SOL FÖRLAGET AB
Box 23028 104 35 Stockholm 23

Per Ragnar: Reflexioner

Jag läser ett brev i spiritualisternas tidning "Utan Gräns". Det är från Anders, 25 år. Anders har efter mycket sökande tyckt sig hitta en del grundsanningar om tillvaron.

— Men detta har ställt enorma krav på mej, skriver han. — Vissheten om livets mening har gjort, att jag måste ta mej an de konsekvenser som detta för med sej. Vissheten om Lagen om Sådd och Skörd innebär ju, att jag måste göra allt som står i min makt för att förbättra min karma.

Anders upplever att han måste arbeta hårt med sej själv, "börja leva mitt liv enligt Jesu kärlekslära. Jag måste ändra min livsföring så att jag tjänar både mina medmänniskor och Gud. Men hur? Hur skall jag konkret gå till väga i mitt tjänande? Hur skall jag bäst ta tillvara de problem jag ställs inför i mitt dagliga liv?"

Finns det någon sökare som inte känner igen frågeställningarna? Som inte var och varannan dag ställer sej dessa frågor? Och i frågandet

ligger delvis svaret. Visste vi Svar, levde vi det, behövde vi inte fråga längre. Men så länge vi frågar, försöker, förtvivlar, prövar, så nalkas vi det. Eller svaret närmar sig oss. För det finns ingen annan väg till visshet än knagglandets och tragglandets vägar, där vi tuggar och ältar och tar om och så sakteliga åter oss in i Sanningen. Snubblandet lär oss att gå, fallandet lär oss att stå. Erfarenheterna lagrar sej genom upplevelser, som är livet, att leva.

Det är lätt att vid sökarvägens början drabbas av hybris eller lite andlig svindel. En dag, av nån orsak, stöter man på en bok eller en människa, en handling eller ett par ögon, som öppnar en springa mot ljuset. Med kropp och själ sträcker man sej efter strålarna och börjar kanske meditera, blir vegetarian, går runt med Jesu eller Buddhas eller någon annan avatars budord i fickan. Och man är glad! Man har fått en andlig kick och det är så skönt, så skönt! Man vill dela med sej. Ringer vänner och okända. Hör, se vad som hänt mej! Prova min meditationsmetod! Den är vägen till Sanningen och Livet! Ät grönt och du mår som en gud! Klä dej i Krishnakåpa och livet leker!

Snart kommer baksmällan och verklighetens alla nyanser blir synliga igen. Gråskalorna tonar fram och ögonlocken känns tunga. — Usch, att världen rör sej så långsamt, att folk inte fattar det fantastiska jag snackar om, att dom inte har ögon att se med och andliga öron, att avlyssna den våglängd jag snappat upp! Och för en del tar sökarglädjen slut för denna omgång och den brinnande meditationen svalnar och tystnadens stunder avtar. Det andliga livet gör inte längre vardagen till en lek. Allt är sej ganska likt.

Då är det bra att prata med andra sökare. Få höra att det fungerar likartat för nästan alla. Livet

öppnar inget sesam i en vända. Allt är växande, långsamt, tålmodigt växande. För att det ljusa verkligen ska slå rot. Bli genomgripande upplevelse.

För att en dag bli ett dagsmedvetet, ljust levande. Den gamla sanningen alltså: ingen kunskap om ljus utan kunskap om mörkret. Ingen totalupplevelse av lycka utan absolut kunskap om olycka och lidande. Förädling, tillväxt, mot födelsen av det kosmiska medvetandet, vetandet om kärleken, allkärlekens kunskap.

För i Kosmos är tusen år som en dag och en dag som tusen år. Vår Herre använder tiden för vår medvetenhets växandes skull. Men tiden finns egentligen inte. Vi har all tid och evigheten på oss. Livets räkneskala är upplevelserna. Det är de, som för vidare.

Därför är vardagsvarat så viktigt. Vi har alla placerats i vårt sammanhang av vissa orsaker. Skapade av oss själva i tidigare existenser. Det är där vi är vi kan växa, har att utlösa vår karma. Inget är i det stora perspektivet smått eller obetydligt. Genom varje vardagsgärning övar vi oss i att bli bärare, förvaltare av de universella kärleksprinciperna. För Gud är överallt, är allt. Genom att dagligen gå in i vår själs kammare, var och en med sitt språk, kan vi också öva och praktisera vår kommunikation med Gudomen. Genom att varje dag, minst fem minuter, försöka utplåna begreppet fiendskap i våra hjärtan, och tänka gott på dem vi tror om ont, bidrar vi till vårt eget och kärleksvärldens växande.

Otaliga klasser väntar oss framöver i livets oändliga skola. Det är genom att skynda långsamt vi når ökade insikter. Genom ökade insikter når vi alla, alla, en dag den stora Utsikten över livets berg och dalar. Ett evigt spiralkretslopp av upplevelse står till vårt förfogande.

tera. Den kan kräva att vi ändrar på många av våra etablerade begrepp om den fysiska världen. Det kan vara så att 1900-talets vetenskap inte kan med sig införliva UFO-fenomenen, men en framtida vetenskap kommer säkert en dag att kunna göra detta."

(Källa: Dr Hyneks Center for UFO Studies, USA.)

Förnya prenumerationen!

Med detta nummer, årets sista, följer ett inbetalningskort, som går ut med hela upplagan. Det kommer alltså även till dem som får tidningen utan kostnad, till dem som redan betalt för prenumeration 1976 och till de få vars prenumeration räcker till mitten av nästa år.

Vi hoppas att de som nu inte skall betala, själva håller reda på detta. Annars framgår det givetvis av anteckningarna på våra registerkort här.

Vi vill inte gärna ha prenumerationer som går över årsskiftet (från 6, 1975 t. o. m. 5, 1976). Prenumerantregistret är mycket lättare att handha om alla förnyar abonnemanget samtidigt. Sökarens redaktör sköter själv registrering och allt annat kontorsarbete, och om det blir för mycket arbete av det slaget, hinner han inte med de redaktionella uppgifterna. Därför är det nödvändigt att kontorsgöromålen går så enkelt och snabbt som möjligt.

PSYCHIC HEALING

Handpåläggning

E. Barrett

Ring för tidsbeställning
031/19 94 64, Göteborg
Välkomna!

BUDDHISTISK LITTERATUR

Everyman's Ethics

Fyra av Buddhas tal i engelsk översättning av Narada Maha Thera.
32 sidor, 5: —

Buddhistisk meditation

av Francis Story
32 sidor, ca 7: —

Buddhismen i ett nötskal

av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15: —

Kan beställas från

BUDDHASANAFÖRLAGET

Box 5158, 102 44 Stockholm

De svenskspråkiga titlarna finns även i bokhandeln.

KOSMISKA FANTASIER

Avslappnings- och meditationsmusik.
Kompositör och pianospel: Jan Sandell.

Härmed beställes st. LP-skivor kosmiska fantasier à 25: — sv. kr. per st. (moms inräknat).

Att sändas per postförskott, FRAKT-FRITT vid order av 3 st.

Till

KOSMOS

Box 9315

541 03 Skövde 3, Sverige
(v. g. skriv tydligt)

Namn:

Adress:

A. Information om elixiret, den 250-åriga "Haarlemer healing oil".

B. Information och demonstration av professor Lakhovskys

MWO-kroppsenenergialstrare m m

Positiva referenser finns.

C. Din personliga BIORYTM uträknas enl. medicinalrådet dr Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmen.

2. Högsta försäkringsskydd mot den egna mänskliga faktorn.

Ovärderligt för bla varje bilförare — enl statistiskt underlag.

D. Alltmer populära manastrålande

LAPIS LINGUA

den mexikanska,

tjugigt turkoskimrande

"TUR-smyckestenen"

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister — kan erhållas genom undertecknad. Många positiva uttalanden om L. L. finns av lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm

Tel. 08 - 33 19 32

Kontakt

Männe det finns någon eller några personer, som skulle vilja utbyta "djupa" tankar med mig? Jag är vegetarian, 31 år, kvinna, som söker logik även i de gudomliga lagarna. Jag tror på rättvisa, barmhärtighet och kärlek. De människor jag för närvarande känner kan jag tyvärr inte diskutera min livsåskådning med. Antingen har de en helt materialistisk uppfattning eller också en för mig alltför vidskeplig syn på t. ex. de religiösa frågorna. Mina främsta intressen är religion, psykologi, filosofi, Martinus m. m.

Svar till "Med öppna sinnen", Sökaren, f. v. b.

★

Sökare, 50 år, filosof med barn-, djur- och människovänlig attityd. Vegetarian av etiska skäl, älskar musik, naturen och stilla meditativa stunder. Söker frände, gärna med små barn. Självt bor jag i Jönköping.

Svar till "Martinus-vän", Sökaren f. v. b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2: — i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 7: —. Moms inräknad.

LIVET FORTSÄTTER EFTER DÖDEN!

Spiritualismen ger bevis.

Begär vår boklista med senaste nyheter!

Bokförlaget Excelsior AB

Box 5314, 102 46 Stockholm 5

FÅ DERES HOROSKOP

stillet og tilsendt for 35 svenske kr. Send fødselsdato, klokkeslet og fødested til

Peter Sørensen

Havrevej 12, DK-2700 Brønshøj,
Danmark

ROSENKREUZARNES VÄRLDSÅSKÅDNING

eller Mystisk Kristendomslära
av Max Heindel

belyser de kosmiska såväl som de personliga levnadslagarna.

Kr 49: — plus porto

THE ROSICRUCIAN FELLOWSHIP

svenska sektionen

Box 40261, 103 44 Stockholm 40

För UFO-forskning

Aerospace Historian är en kvartals-tidskrift som ges ut av Air Force Historical Foundation, alltså en historisk stiftelse inom amerikanska flygvapnet. Det nummer som utkom vintern 1974 innehöll en artikel av major David R. Carlson med titeln "The Air Force and the UFO" (flygvapnet och UFO). Carlson har

en kritisk syn på de amerikanska myndigheternas engagemang i UFO-problemet. Han diskuterar flygvapnets UFO-undersökningar, som upphörde sedan Condonrapporten publicerats, och han pläderar för fortsatt studium av problemet. I slutet av sin framställning skriver han bl. a.: "Lösningen av UFO-problemet blir kanske inte lätt att accep-

BOKRECENSIONER

Envar sin egen läkare

Den moderna naturvetenskapligt inriktade, tekniska medicinen har fått konkurrens av andra metoder att behandla sjukdom. Veckotidningarna är fulla av artiklar om sjuka människor som har blivit botade av den ena eller andra mirakelkuren. Metoder och kurer kommer och går, men några tycks ha kommit för att stanna. Ibland gäller det nyupptäckter av gamla medel och metoder som i vår rationalistiska tid har fallit i glömska efter att ha haft en lång tradition bakom sig.

Flera av dessa alternativa läkemetoder bygger på föreställningen att kroppen är indelad i ett antal områden, zoner, som på kroppsytan representeras av linjer som avgränsar bestämda områden. Genom att påverka dessa zoner på huden på olika sätt, vanligen genom tryck eller massage, anser man sig kunna påverka inre organ genom en hittills okänd mekanism. Detta kallas zonerterapi och finns i olika variationer. Den mest kända koncentreras till fötterna. På fotsulorna och även fötternas ovansida finns, anser man, de inre organen representerade. Vid sjukdomar i de inre organen avlagras vid nervändarna i fötterna olika slaggämnen, och genom att kraftigt massera fötterna kan man lösa upp och få bort dessa slaggämnen. Därigenom påverkas genom någon sorts reflexverkan de inre organen.

Det låter inte klokt, kan man tycka. Men intresset för zonerterapi växer, och antalet terapeuter likaså. Särskilt i Danmark lär det ökande antal sjukgymnaster ha börjat praktisera zonerterapi.

En klassisk bok i ämnet har nu kommit på svenska. Det är den amerikanska massören Eunice Inghams bok *Stories the Feet Can Tell* från 1938, som har översatts under titeln *Zonerterapi* (Strubes förlag, Köpenhamn 1974, 125 sidor, bilder, pris ca 38:75).

Det är svårt för en läkare att bedöma en sådan bok. Grundtanken är helt absurd utifrån vad man får lära sig i anatomi och fysiologi vid medicinska högskolor i det här landet. Men det finns ju ett mångtusenårigt terapeutiskt system som bygger på en liknande tanke, fast man där inte talar om zoner utan i stället om meridianer som leder en sorts energi genom kroppen, och där inre organ kan påverkas genom att punkter på meridianerna på kroppsytan stimuleras med nålar. Det kallas akupunktur, och finns även i andra varianter där man i stället för att sticka med nålar masserar punkterna med fing-

rarna. Akupunkturen kan verka lika "van-sinnig" och kan inte heller förenas med vår vanligen antagna bild av människan. Men det är ju klart visat att akupunktur i varje fall har verkan som bedövningsmedel på ett sätt som inte kan förklaras. Det finns även gott om undersökningar som antyder att den har en direkt verkan vid vissa sjukdomstillstånd — fast de är ju inte godkända av svenska myndigheter, och svenska läkare är förbjudna att behandla med akupunktur.

Detta visar att man inte bör avvisa en behandlingsmetod bara för att den verkar svårförståelig och inte kan förenas med det tänkande vi har lärt oss om kroppens sätt att fungera. Kanske vi ännu inte vet allt om kroppens alla mekanismer. Om metoden är riskfri bör det vara vettigt att trots allt pröva den.

Något liknande kan gälla fotterapi. Den tycks i alla fall ha fördelen att vara ofarlig — någon större skada lär man inte kunna ställa till med genom att trycka på sina egna eller sina vänners fotsulor. Det finns scheman över hur de inre organen är representerade på fotsulan, så det är bara att börja trycka. Envar sin egen fotterapeut.

Inghams bok är mycket anspråkslöst skriven och närmast en första orientering om zonerterapi. Den som vill veta mer bör gå till hennes lärare, den amerikanske läkaren William Fitzgerald som på 10-talet introducerade zonerterapi vid några sjukhus i USA och gav upphov till livliga diskussioner. Flera skrifter av honom och hans lärjungar har tryckts om i en tjock, rikt illustrerad volym med titeln *Zone Therapy* (utgiven av Health Research, Box 70, Mokelumne Hill, Calif., USA; boken finns ibland i bokhandeln Vattumannen i Stockholm). Den är full av sällsamma bilder och de märkligaste beskrivningar av hur många olika sjukdomar man kan bota genom att klämma sig själv eller andra på fötter, näsa, händer och läppar eller genom att sätta klämmor eller gummisnoddar här och där på kroppen. Många påståenden som görs verkar helt orimliga men är å andra sidan så kategoriska att de är mycket lätta att pröva. Här finns ett stort fält för en fördomsfri och nyfiken medicinsk forskare. Det finns trots allt uppenbara beröringspunkter mellan det gamla kinesiska systemet akupunktur och zonerterapi, som Dr Fitzgerald enligt uppgift utvecklade efter att ha studerat läkemetoder hos en av de amerikanska indianstammarna. Kineserna gör stora operatio-

ner i bröstet med ett par nålar i örsnibbarna eller på någon annan osannolik plats som enda bedövning. I Zone Therapy finns bilder av hur händer respektive fötter görs känslolösa genom tryck på ett visst ställe på underkåken. Jag har trots allt svårt att komma ifrån misstanken att dessa två bedövnings- och behandlingssystem grundar sig på ett hittills okänt reflexsystem i kroppen. Ingen vet vilka energier det är fråga om och genom vilka strukturer i kroppen de leds, men man tycks kunna åstadkomma kraftiga effekter genom mekanisk påverkan av punkter på kroppsytan.

Zonerterapi och den "vanliga" akupunkturen verkar alltså märkliga nog. Men en fransk läkare, Dr Nogier, har utvecklat en mikro-akupunktur, den så kallade auriculo-terapi. Den går ut på att det i ytterörat finns en representation av hela kroppen, som ett hopkrupet foster med huvudet nedåt, och att man genom att sticka där med tunna nålar kan påverka inre organ. Det gäller att sticka rätt — felmarginalen är inte många millimeter.

Om detta, och om många andra mer eller mindre okända behandlingsmetoder, berättar den norske läkaren Vilhelm Schjelderup i sin bok *Alternativ Medicin* (Wahlström & Widstrand 1975, 181 sidor, pris ca 26:50). Boken gör ett svep över akupunktur, kirlianeffekten, zonerterapi, irisdiagnostik, homeopati och örtmedicin, astrologi med mera. Ett huvudavsnitt ägnas just den holografiska principen, alltså att information från hela kroppen finns samlad i små områden på kroppens yta som fötterna och ytterörat, men även på hjässan och i näshålan. Ett avsnitt ägnas frågan om "energikroppen", där Kirlian-effekten diskuteras, och slutligen försöker Schjelderup förklara hur homeopatin kan tänkas fungera. Jag tycker nog att Schjelderup ofta är lite okritisk, och han har en benägenhet för svepande uttalanden. Genom att han vill få med allt på ett begränsat utrymme blir behandlingen lätt ytlig, och Schjelderup verkar mer kategorisk än han kanske är. Han är väl orienterad om situationen för den alternativa medicinen i de nordiska länderna. För en svensk begränsas dock bokens värde av att de två i Sverige viktigaste alternativa medicinska systemen inte tas upp. Jag tänker på dels den biologiska medicinen, där Are Waerland var en tidig förespråkare, och dels den antroposofiska medicinen. Vid sidan av akupunkturen torde de vara de enda alternativa medicinska sy-

stem som på allvar förespråkas av några svenska legitimerade läkare. Visserligen ägnar Schjelderup några sidor åt "örtmedicin" och nämner då på en sida mistel-preparatet Iscador som infördes av Rudolf Steiner, men det är allt. Som en första orientering om "förbjuden medicin" är boken läsvärd. Risken är att läsaren får en felaktig uppfattning om vilka grenar av alternativ medicin som är viktiga i diskussionen i vårt eget land.

Desto mer om den biologiska medicinen finns i boken *Hälsohemligheter* av Paavo Airola (Zindermans 1975, 188 sidor, pris ca 19:50). Airola är finne, men boken är ursprungligen skriven på engelska och tydligen avsedd för den amerikanska marknaden. Originaltiteln är talande nog *Health Secrets from Europe*. Boken innehåller en mångfald praktiska råd om hur man behandlar olika sjukdomar och krämpor med fasta, vattenkurer, Waerland-diet, råsafter och vitaminer. Airola ger tips från många olika källor, men en röd tråd är den laktovegetabiliska dieten sådan den framfördes av Are Waerland. Boken spänner dock över allt för mycket och blir också ytlig. Det torde vara svårt för den som inte tidigare känner till biologisk medicin att enbart med ledning av denna bok lägga om sin livsföring på ett vettigt sätt. "Waerlands hälsosystem" presenteras på endast tio sidor, där man t.ex. på sex rader får veta att man till lunch bör äta kruska. En sådan rekommendation utan några lättare alternativ är nu föråldrad, och den som inte vet vad kruska är blir inte så mycket klokare. Förhoppningsvis får dock läsaren av denna bok lust att veta mer och läser vidare i någon av de mer utförliga och systematiska handledningar som redan finns på svenska.

Nils-Olof Jacobson

Boken om Landquist

Solveig Landquist berättar i *Den goda viljan* (Natur och Kultur 1975, pris 65:— inb.) om sitt liv tillsammans med John Landquist. Hon var gift med honom i 36 år, men kände honom långt före äktenskapet, eftersom hon var klasskamrat och väninna med hans dotter Ann-Mari och då ofta besökte det landquistska hemmet. Som universitetsstuderande läste hon psykologi för honom. Han var 56 år då de gifte sig, hon 29 år yngre. Hon var hans tredje hustru, och de hade ett barn, dottern Maria.

Solveig berättar om John som filosof, psykolog, litteraturvetare, författare, "trädgårdsmästare" och journalist men nämner inte hans parapsykologiska intresse. Professor John Landquist var en av de 27 som 1947 var med och bildade Sällskapet för parapsykologisk forskning. Han valdes till interimsordfö-

rande, tills sällskapet några månader senare i demokratisk ordning kunde utse den första ordinarie ordföranden. I sin bok nämner Solveig dock många parapsykologiskt intresserade vänner, som professor Poul Bjerre, trefaldige doktorn John Björkhem, professor Olle Holmberg, fil. lic. Gustaf Lundgren, författarinnan Birgit Lange och professor Hjalmar Sundén.

Solveig säger i ett brev till undertecknad att det var "naturligt att han (John) intog en positiv hållning mot parapsykologisk forskning". Detta var en följd av hans antimaterialistiska inställning, hans betonande av intuitionens och nyskapedets betydelse.

John Landquist skrev ett flertal artiklar om parapsykologi med anledning av böcker i ämnet av t.ex. Poul Bjerre, Olle Holmberg och Birgit Lange. När Holmbergs "Den osannolika verkligheten" kom ut 1968, skrev han en mycket uppskattande recension i Aftonbladet under rubriken "Ett stort försvar för parapsykologin". Han påpekade att det råder oreda om den nutida parapsykologins karaktär och välkomnar boken i hopp att den skall reda ut begreppen för en större allmänhet, eftersom bokens "främsta förtjänst är den klarhet och skärpa, varmed den bestämmer nutida parapsykologis väsen och ställning i vetenskapen".

92 år gammal dog John Landquist. Solveig vittnar om hur han ända till sin död var andligt och kroppsligt vid full vigör. Helt klart fanns det sådant han som gammal inte kunde klara av. Vid 72 års ålder tänkte han ta körkort. Efter ett antal körlektioner sa bilskolläraren diplomatiskt till honom: "Professorn har så mycket i huvudet att det inte får rum mera." — "Jaså, jag förstår att man skall vara tom i huvudet för att lära sig köra bil", replikerade John harmset och gav upp körlektionerna.

Ur hans penna rann ännu vid 92 års ålder de friskaste, klaraste och intressantaste artiklar man kan tänka sig. Hans sista stod i Aftonbladet den 1 april 1974, dagen innan han dog, och behandlade Alf Ahlberg, som just erhållit Natur och Kulturs stora pris.

Solveig Landquist har skrivit en varm, mänsklig, opretentiös men också rolig och spänstig bok som flyter ovanpå det mesta i memoarväg.

Rolf Ejvegård

Frågor inför döden

Inför döden. Frågor och svar heter en bok av läkaren Elisabeth Kübler-Ross som kommit på Bonniers i år (ca-pris 38:— inkl. moms). Författaren har de senaste fem åren medverkat vid omkring sjuhundra konferenser och seminarier om vården av döende patienter. På grundval

av dessa har hon sammanställt boken, som alltså består av frågor som hon fått, och de svar hon anser sig kunna ge.

Säkert är det viktigt att vi blir mer medvetna om döden, att vi alla skall dö, så att vi har psykologiska förutsättningar att klara den sista tiden och så att vi ger döende så god omvårdnad som möjligt.

Elisabeth Kübler-Ross' bok innehåller inga märkligheter, utan är en redovisning av normal medmänsklighet inför döden. Själv har hon en religiös livssyn. Hon säger: "Jag tror att våra kroppar dör, men att anden eller själen är odödlig." Hon skriver också: "Vi har träffat på mycket få människor som inte på något sätt tror på odödligheten. För en del består den i det verk de lämnat efter sig. Andra fortsätter att leva genom sina barn, medan ytterligare andra tror på en uppståndelse eller ett liv genast efter döden."

Ofta genomgår en döende följande stadier: först förnekar han att han skall dö, sedan kommer vreden och därefter börjar han köpslå för att få leva vidare — och så kommer ett stadium av depression och till sist ett accepterande. Men det är inte någon naturlag att denna utveckling följs. Mönstret är ofta ett annat.

En varm känsla går genom boken. Där ges råd om hur man skall förhålla sig till en döende, om man skall tala om sanningen för honom osv.

Några kapitelrubriker: Övåntade dödsfall, Förlängning av livet, Familjens problem sedan dödsfallet inträffat, Begravningen, Familjens och vårdpersonalens egna känslor, De gamla, Humor och fruktan, tro och hopp.

Om eutanasi skriver doktor Kübler-Ross: "Jag är motståndare till varje form av dödshjälp men jag förespråkar att man låter patienten dö sin egen död, utan att med konstlade medel förlänga dödsprocessen."

Tidigare har av Elisabeth Kübler-Ross på svenska utkommit boken *Samtal inför döden*.

SM

★

Larsons förlag har utkommit med en andra reinkarnationsbok av den tyske författaren K. O. Schmidt. Den är knappast värd att tas på något större allvar, då den utgör ett journalistiskt odokumenterat reportage på veckotidningsnivå. Förlaget har uppenbarligen spekulerat i en bredare publiks sensationslystnad. I fråga om själva sakdiskussionen hänvisar jag till min artikel i Sökaren 3, 1972, under rubriken "Kristendomen är främmande för reinkarnationstanken".

Den nya boken heter *Reinkarnation* och kostar 33:— inkl. moms.

Carl-Martin Edsman

SM: RELIGION ÄR BRA

Religiös tro kan för många verka vara något alltför inåtvänt i vår socialt inriktade tid. Den troende uppehåller sig för mycket med det egna jaget, menar de kritiska, och detta är osunt — och osympatiskt. Riktigt är i stället att vara engagerad i samhällsfrågor, att göra en insats — om än blygsam — för att bygga en bättre värld.

Följande citat ur ett brev som författaren Gunnar Edman erhållit är kanske ett bra exempel på de skilda uppfattningar som finns i dessa saker — och även ett uttryck för generationsmotsättningar. Edman återger avsnittet i sin bok "Sändning pågår" (Verbum 1972).

"Jag har en son som är politiskt verksam, bl. a. är han aktiv FNL-are. Själv är jag kristen. Men vi kommer inte överens. Han anklagar mig för att jag i mitt kristna liv bara pysslar med mig själv, som han säger. Han har inget emot Jesus som revolutionär. Men de kristna har stängt in Jesus i kyrkorna, menar han. Där har Gud privatmottagning för enskilda själar.

Igår när jag varit i högmässan frågade han hur många som deltog i gudstjänsten. Det hade räckt med *en*, sa han: Gå in i din kammare och stäng igen din dörr och bed till din lilla privatgud. Om så världen går under kan

det ju inte störa ert lilla privatliv osv osv i den stilen går han på.

Detta dömer mig ibland. Kanske har han rätt, tänker jag. Men först och sist gäller det ju den enskilda själens frälsning, gör det inte? Och som kristen blir man isolerad mer eller mindre, det är väl ohjälpligt? — —"

För en utomstående kan kristen tro synas väsentligen vara att gå i kyrkan, bedja stilla böner till Gud samt ge litet ur penningpungens överflöd. Detta kan man kritisera, eller ironisera över. Man kan förkasta det. Men man skall ändå förstå att förmågan att se världen i religiösa färger är en tillgång. Många söker sig i en svår livssituation till religionen, och tron blir då en själsstärkande medicin. Detta beteende är allmänskligt, och ingen skall se ned på dem som börjar bli religiösa när de får det svårt. I stället skall man vara glad över att de hittar en tro som blir dem till hjälp. Att bedja till Gud i svåra stunder är ingenting förnedrande utan en naturlig och vanlig handling, ett sätt att öppna ett fönster i en instängd situation.

Många är säkert de agnostiker och ateister som bett till en Gud som de saknat tro på men ändå på försök har åkallat. "Gud, om du finns... hjälp!" Kanske att Gud ändå finns, tänker

man, och är närvarande i medvetandet, så att bön till honom trots allt är meningsfull. Kanske att det individuella medvetandet är en del av Guds medvetande, eller att det finns hjälpare som fångar upp jordvarelsernas böner och vidtar sina heliga åtgärder. Man kan aldrig riktigt veta. Men man vet att människor i sin ensamhet behöver en gudomlig korrespondent.

Religionen är människovänlig, om den inte vänds i egoism, intolerans eller fanatism. Vi är alla universums barn, och vi vill att vår fader—moder skall se till oss, ha en avsikt med oss. Vi vill inte leva under kalla stjärnor utan existera i Guds varma andedräkt.

Men sanningsfrågan? *Finns* verkligen Gud? Vi kan inte svara på det. Vi vet inget om svaren på de yttersta frågorna. Men vi vet att vi alla har önskingar som mer eller mindre stämmer med en religiös syn. Vi vill ha mening, inte meningslöshet, rättvisa, inte orättvisa, liv, inte död. Religionerna har de svar vi önskar på våra existentiella frågor. Och någonstans bland alla religiösa föreställningar kan det ju finnas något som är eller liknar Sanningen. Kanske kan intuitioner, visioner eller intellektuellt tänkande leda oss dit, ge oss en känsla av att ha nått dit.

SÖKAREN

Nr 10 1975 Årgång 12

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgiro: 70 60 47 — 8

Bankgiro: 372-8128

Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

I redaktionen: Nils-Olof Jacobson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livs-
åskådningsfrågor, där skilda meningar kan
föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i an-
nonser i denna tidskrift svarar endast an-
nonserarna själva.

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 40: — (1976: 45: —)

Halvår 22: — (1976: 24: —)

Annonspriser (mor , tillkommer):

Helsida 500: —, halvsida 300: —, små-
annonser 10: — per cm, men minst 30: —.

INNEHÅLL:

Sture Gustafson:

Sri Lanka — buddhistisk söndagsskola och
religionsblandning 2

Sten Rodhe:

Hare-Krishna-rörelsen 5

Ove Kant:

Psykisk fotografering i Maine 8

Intervju med professor M Ullman 12

Alf Ahlberg:

Parapsykologi och vidskepelse 16

Olle Hjern:

Den Nya Kyrkan 18

Sherlock Philip Klass 21

Rer Ragnar:

Reflexioner 24

Copyright resp förf.

Inbetalningskort medföljer